

**Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kû
kili ta ɾè mî Bìndi-Mbíɾì gbí
gbata
RÓMÀ**

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí bòò mî Jézù tí Bìndi-Mbíɾì ká nô. Mbíɾì cu 'bì wó mítí ye máa, ye dù tí bòò mî yì; bìndi yí gii bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó náa yí tí Mbíɾì ² ci ndâ 'duù gítí táánò sàà ta bà tuu ndâ mbe 'dòkò có mî wó ji ndâ 'duù ta có tí nó gbí wáràgà mî wó tí Mbíɾì nô. ³ Banga-Ngú-Có tí nó a có gítí 'Viì mî wó tí Mbíɾì, mbe gí tí 'duù ta ɾèngbó bà jò yí 'do tí Dàvidè tí gbolò gba mî ndâ Ìzìriyéli, ⁴ náa à gii ɲò wotí mî wó tí 'Viì-mî-Mbíɾì ni mítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tí Jézù tí Bìndi-Mbíɾì tí Mbe tí ndoo, go có mî tó Bèɾi. ⁵ Mbíɾì bàkà nambeè ji ze ta bà tuu ze ji ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gî, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví dù tí ndâ mbe 'di có, wàa ndú 'ví tee njembí ndú mítí yì tí Mbíɾì ta ɾè mî Jézù tí Bìndi-Mbíɾì. ⁶ Rè yo tí ndâ 'duù Rómà delè kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíɾì tè'è tí ndú, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù mî Jézù tí Bìndi-Mbíɾì nô.

⁷ Ye kû cu wáràgà tí nó ji yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gî náa Mbíɾì kû zè yo niki maa gbí gbata Rómà, náa Mbíɾì tè'è tí yo tacó bà bàkà yo tí ndâ tó 'duù mî wó nô. Ye kû 'deke tí ye ji Bu ndoo Mbíɾì, ye delè kû 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo Jézù

tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbírì

⁸ Kpédélé có mì ye ji yo éno máa, ye kú 'dè nìkì maa ji Mbírì ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gî. Tacó rẹ̀ yo wu ta bà ùnje gítí Mbírì cee muu to tí nó gî. ⁹ Mbírì tí nó náa ye kú bàkà i ji yí ta njembí ye ta bà ma Banga-Ngú-Có mì 'Vii mì wó nó ò ni gî máa, ye ta o 'dáá gî kú 'deke tí ye ji yì tacó tí yo. ¹⁰ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbírì má nì 'bâ gî, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà ya gí mì yo kà. ¹¹ Go bà ò yo kuu tí ye ngé ndii gî, tacó wàa, ye 'ví 'dè ta ndâ 'bí có ònó mì Mbírì náa à gbí njembí ye nó ji yo, wàa yo 'ví yù tí. ¹² Gbí có tí ò éno máa, bà tee njembí ye mítí Bìndi-Mbírì bà konì yo, bìndi bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì delè bà konì ye.

¹³ Go bà 'va gbí tù yo kuu tí ye, ndâ ná'vindí, máa, ye ta o 'dáá gî kú koṛo có bà ya gí mì yo kà; káa nó mì ye ta o 'dáá gî kú zò káa dî. Ye kú jè ta bà ya gí mì yo kà, tacó wàa, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà solo nje ndâ 'bí 'duù kà gítí kpokèjì mì yúco, á go ònó náa ye bàkà ta ndi 'bá mì ndâ 'bí ka yo ònó mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó sàa kùro gî nô. ¹⁴ Ye ga wú bà bàkà nèté ndâ Ìgìrìgì ta ndâ 'bí òa tende 'duù mítí miṛi ye gî. Wú bà bàkà nèté ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ mbe ònókó delè kácáá kuu tàkòcò ye. ¹⁵ Tacó éno, a go bà ma Banga-Ngú-Có ká kú te ye ya tí gí mì yo kà.

Wotí mì Banga-Ngú-Có

16 Nô ɾo ye gítí Banga-Ŋú-Có wálá, tacó Banga-Ŋú-Có a wotí mì Mbírì náa yí kù njaanga ta wú 'do tí miɾi ndâ 'duù ñinó 'dáá mbe kù tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì nó 'do gbí vò i. Yí kù 'bità bà njaanga wú kpédélé'i a i 'do tí miɾi ndâ Ìzìrìyélì, bìndi yí bà gù njaanga 'do tí miɾi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù. 17 Banga-Ŋú-Có kù túbà bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndâ jáá 'duù mì wó ji ndoo. Bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndâ jáá 'duù mì wó nò kù 'bità tí 'do tí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì, nje delè gù gbo ká ta bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duù tí nó jáá nó 'de 'válá 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbírì,» nô.

Ndâ vò i mì ndâ 'duù

18 Mbírì kpónó túbà kpo-tàkòcò mì wó 'do gbírì gítí ndâ 'duù ñinó ta nèté mì ndú ta yí tí Mbírì wálá nó, gù je ndâ 'duù ñinó náa ndú me jáá lá, mbe kù 'buuku muu yúcó 'do gbí có mì ndâ vò i mì ndú nó gí. 19 Bà nò có gítí Mbírì mì ndú ni me kpo có lá, tacó Mbírì túbà ndâ có tí nò ji ndú ngbàrángà'i gí. 20 'Do tí o bà suu to tí nó, ndâ ña i tí Mbírì náa ndoo nò ta ɾo ndoo lá, go ndâ wotí mì wó mbe cee lá, gù je bà dù yí tí Mbírì dúú bà ya tí, ta o 'dáá gí kuu ngbàrángà'i kùɾo ndú, náa ndú kù nò ni mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nô. À má éno, kpokèjì bà kii'bà mì ndú wálá. 21 Tacó éno, ndú nò Mbírì ni gí, káa ndú biya bà te duù mítí wó go ñinó náa à tí nó bíyá-biya, ndú delè 'dè ñìkì maa ji yí lá. Ndú gù dù kù koɾo a ndâ ña 'viɾi có mì ndú ta gbí ndú wálá. Bìndi ká vò muu ndú ta cèè kóɾó-koɾo có gbí wálá nó

gii volo ndii ñinó sàà kùro nó gî. ²² Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o, káa ndú a ndâ mbe ñónókó. ²³ Ndú 'visì tí ndú 'do tí bà zeke ngba Mbíri tí nó náa yí bà dù ká dúú bà ya tí nó gítí bà zeke ngba ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá mbe je kózò tí ndâ 'duù, ta ndâ nuù, ta ndâ nò, ta ndâ gù kpoo, náa ndú bà cì gî.

²⁴ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbíri jee ta tàmuu ndú ji ndâ i-zuù m̀ ndú mbe ñikì tí ndú, ta bà bàkà ndâ i-nô gbí òkò tí ndú nó ká nò. ²⁵ Tacó ndú 'visì yúco m̀ Mbíri ta 'verè. Ndú gii dù kù bàkà i, ta bà bàkà nèté a i ji ndâ i tí nó náa à suu ndú súú-suu nó, si bà bàkà i ji 'dóó mbe suu ndâ i, náa à 'ví ùlù yí dúú bà ya tí nó, mí to! Go-i-tí-nò.

²⁶ Tacó éno, Mbíri gii si tàmuu ndú ji ndâ i-nô m̀ ndú mbe ñikì tí ndú nò. Ndâ ñii m̀ ndú bè bà toko bà sili á ta ndâ 'dakò m̀ ndú go ñinó náa à tí nó gî, kù toko bà sili ndí ká gbí òkò tí ndú tí ndâ ñii ta kpéetí ndú. ²⁷ Ndâ 'dakò kpónó bè ndâ nawù ndú tà'i 'dáa gî, njembí ndú ká tí bà sì ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta nô ɾo ndú gítí wálá. Ñinò a i tí nó mbe si Mbíri 'ví waa có mítí ndú go ñinó náa à tí nó ká nò.

²⁸ Ndú ñò Mbíri tí i kùro ndú lá, tacó éno, Mbíri gii je vò muu ji ndú, tacó wàa, ndú 'ví bàkà káa ndâ i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nô. ²⁹ Ndú volo ndii bà gî; ndú a ndâ vo-vò mbe bèè ɾo Mbíri, ndâ vo-vò mbe gbolò njembí, ndâ vo-vò mbe go i, ndâ vo-vò mbe kiì, ndâ vo-vò mbe zi ku, ndâ vo-vò mbe gò gó, ndâ vo-vò mbe eendi ndâ 'duù, ndâ vo-vò mbe bàkà ndâ i mbe mìlisé tí ndâ 'duù, ndú a ndâ mbe 'dè ngùrù-ngùrù có. ³⁰ I tí ndú a

bà ni rẹ̀, ta bà sogo Mbírì, ta biimo, ta bà si ndâ kpo 'duù tí i lá, ta bà luguu tí ndú, ta bà 'di có mì ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú lá. ³¹ Muu tí ndú wálá, nambeè ta ndú go nambeè ta ngo díí, tó có gbí njembí ndú gítí ndâ 'bí 'duù wálá, yé ọ̀ 'duù tí ndú wálá. ³² Ndú ọ̀ ni ngbárángà'i gí, máa, có mì Mbírì máa, à 'vii ta 'duù ọ̀nó mbe bàkà ọ̀ ndâ vò i tí nó káa ku, káa ndú kpòò kù bàkà ndú, ndú delè kpòò kù je wotí ji ndâ mbe kù bàkà ndú.

2

Bà waa có mì Mbírì

¹ À má éno, wò má kù waa có mítí 'bí 'duù, wò kù duu nò a bù gítí lo ta 'bí lo. Tacó wò kpèti káa gba, wò ọ̀ 'dâ lá, wò kù bàkà káa gbèe ọ̀ vò i tí nò náa wò kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ² Ndoò ọ̀ ni gí máa, Mbírì kù waa có ta yúco mítí 'duù mbe bàkà ọ̀ vò i tí nò náa ndoo kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. ³ Káa wò kojo máa, wò tí 'duù má waa có mítí ndâ mbe bàkà ọ̀ vò i tí nò, káa 'dóo wò ta miyi lo delè kù bàkà gbèe ọ̀ ndâ vò i tí nò, wò bà ndo 'do nje bà waa có mì Mbírì gí? ⁴ Wò kù ọ̀ ọ̀ gbolò nambeè mì Mbírì nò ọ̀-ọ̀? Bà zèè njembí Mbírì, ta bà tojo ndâ vò i mì lo mítí wó tí bàà nò, 'dàá ọ̀ lo me có lá gí? Wò ọ̀ ni lá máa, Mbírì kù bàkà ndâ i tí nò ji wò tacó wàa wò 'ví 'visi ta muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo? ⁵ Káa tù lo 'di có lá, wò ta ngbútù kù kili kpo-tàkòcò mì Mbírì mí muu lo ta o bà co Ri ba tùbà kpo-tàkòcò mì wó, ta bà tùbà bà waa có mì wó ta yúco nò. ⁶ Mbírì ta o tí nò bà ko mboo nèté mì 'duù ji yí 'vii ká ta po nèté mì wó. ⁷ Yí

bà je 'válá ñìnó mbe cee lá nó ji ndâ mbe nanaka muu ndú mítí bà bàkà tó i, ta ndâ mbe kù pà bà ñò ngba wó tí Mbířì, ta ndâ mbe pà kpokèjì gítí bà tègàrà yí, giì je ndâ mbe kù pà 'válá ñìnó mbe cee lá náa yí kù je ji ndâ 'duù nô. ⁸ Káa ndâ 'duù ñìnó mbe kù kọro tó i ká gítí miři ndú, mbe túbà bà 'di yúcó lá, mbe kù 'dì a có mì vò i nó bà ñò kpo-tàkòcò mì Mbířì mítí ndú ta ọro ndú. ⁹ Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe bàkà vò i nó bà tù gázù, ndú delè bà kònò sé'i; ndâ Jùdéyà ká bà ñò mítí ndú kùro, bìndi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹⁰ Káa, Mbířì bà si ndâ 'duù ñìnó mbe bàkà tó i nó 'ví dù gbí ngba'o, yí bà te duù mítí ndú, yí delè bà si ndú 'ví dù ñìkì maa; ndâ Jùdéyà kùro, bìndi sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù gí tàkò ndú. ¹¹ Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù kùro Mbířì wálá.

¹² Mbířì bà waa có mítí ndâ 'duù ñìnó 'dáá gí mbe bàkà vò i, káa ndú me ndâ mbe ọru ndi có mì Mòze lá nó, me ta có mì Mòze lá; káa yí bà waa có mítí ndâ 'duù ñìnó mbe kù ọru ndi có mì Mòze mbe bàkà vò i nó ta có mì Mòze. ¹³ Tacó ndâ 'duù kù 'vala jáá kùro Mbířì me ká ta bà 'di có mì Mòze cuki lá, à bà bàkà go có mì Mòze ká kù si ndâ 'duù kù co tí jáá kpokèjì mì Mbířì. ¹⁴ Ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbířì ni lá, mbe 'di ndâ có gbí wáràgà mì Mòze lá nó, má bàkà i go có mì Mòze 'do gbí 'dóó kóró-kọro có mì ndú, kóró-kọro có mì ndú nó gí tí có mì Mòze tacó tí ndú. Ndú tà kpétí má 'di có mì Mòze lá. ¹⁵ Ndâ cè ña bà bàkà i mì ndú kù túbà máa, Mbířì cu ndâ i tí nó náa Mòze 'dè có máa ndâ 'duù 'ví bàkà nó mí gbí njembí ndú gí. 'Bí i delè kù túbà ji ndú gbí njembí ndú máa, ndâ cè

ṅa bà bàkà i mì ndú nò dú. Ndâ kóró-koṛo có mì ndú delè ta ndâ 'bí o kù kpì ngbàngà tí ndú, ndú delè ta ndâ 'bí o kù tì muu ndú. ¹⁶ Ta o bà co ṛi tí nó nàa Mbíṛì kèjì gí bà tuu Jézù tí Bìndi-Mbíṛì gí bà waa có mítí ndâ có kóó tí nó gbí njembí ndâ 'duù nó, go Banga-Ngú-Có tí nó nàa ye kù ma nô.

Ndâ Jùdèyà ta có mì Mòze

¹⁷ Wò má 'dè có máa, wò a Jùdèyà mbe 'di có mì Mòze ta njembí lo gbaànjé, ta nô bà wu gbí nambeè tí nó gbí òkò tí yo ta Mbíṛì nó ṛo lo wálá; ¹⁸ wò tí mbe ò có gbí njembí Mbíṛì ni gí, mbe ò 'bè gbí òkò tí ndâ yúco ta 'vére ni gí, tacó à nìbà ndâ có mì Mòze jì wò gí; ¹⁹ wò má ò ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a mbe kù ja ndâ mbe sú ṛo, tí ngba'o kùṛo ndâ 'duù tí nó mbe kù nò gbí 'dí'di'o nó, ²⁰ tí mbe kù túbà bà lê tí ndâ i jì ndâ mbe ṅónókó, tí mbe kù nìbà i jì ndâ 'viì, wò ò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mòze a yúco mbe kù je muu me gbolò jì ndâ 'duù; ²¹ wò kù nìbà i jì ndâ 'bí ka lo, káa wò nìbà i gítí 'dóo miṛi lo lá? Wò kù kò-kò jì ndâ 'duù máa, «Ngbà i lá,» káa wò kù ngbà i? ²² Wò kù 'dè có jì ndâ 'duù máa, «Bàkà bangbaya lá,» káa wò kù bàkà bangbaya? Wò tí mbe kù sogo ndâ sú mbíṛì ká dù ndi kù ngbà i ta wotí 'do tà ndâ 'bá mì ndâ sú mbíṛì? ²³ Wò tí mbe kù wu gbí ndâ có mì Mòze ká kù kpò có mì Mbíṛì ta bà biya bà 'di có mì Mòze? ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíṛì éno máa, «Ndâ 'duù ṅinó mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíṛì ni lá nó kù 'dè zu có gítí Mbíṛì 'do gbí có mì ndâ Jùdèyà mbe kpò có mì Mòze gí.»

25 Bà ya gí gbí gázâ a i ta i gbí me gbolò, náa wò má kù 'dì có mì Mòze nò; káa wò má 'dì có mì Mòze lá, bà ya wò gí gbí gázâ 'vii ká 'vii ta bà ya wò lá. 26 À má éno, 'bí 'duù mbe ya gí gbí gázâ lá má kpolo tí ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, 'duù tí nò bà dù me ká go 'duù ònó mbe ya gí gbí gázâ gí nó lá? 27 À má éno, ndâ 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázâ lá, káa ndú kù kpolo tí ndâ có mì Mòze nó bà waa có mítí yo tí ndâ mbe ya gí gbí gázâ gí, káa yo kpolo tí ndâ có mì Mòze náa à kuu mì yo gbí wáràgà nó lá nò.

28 Tacó à kù nì cèè Jùdèyà a i mítí 'duù me ká gítí có máa à jò yí tí Jùdèyà gí nò lá. Gbolò i gbí bà ya gí gbí gázâ delè me káa bà po nje kù tí 'duù lá. 29 Cèè Jùdèyà a 'duù ònó ta njembí wó dú kùro Mbíri nò, cèè gázâ a i gbí njembí 'duù, cèè bà ya gí gbí gázâ a nètè mì Mbíri, à me có náa à cu mí gbí wáràgà sínò lá. À ùlù ña 'duù tí nò a Mbíri, à me ndâ 'duù muu to tí nó ká kù ùlù yí lá.

3

1 À gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a yè? À gbí bà ya 'duù gí gbí gázâ a yè? 2 I gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà ngé. Kpédélé i gbí bà dù 'duù tí Jùdèyà a ònó máa, Mbíri táánò je ndâ có mì wó a i ji ndú. 3 A yè táánò ká bà bàkà tí náa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má ònòkò gbí 'bá ndú 'do tí Mbíri gí? Mbíri táánò bà ònòkò a gbí 'bá wó 'do tí ndú go i mì ndú nò? 4 Gbaànjé lá! Kpétí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí káa ndâ mbe 'vére, Mbíri bà dù ta o

'dáá gî ká tí mbe yúcó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa,
 «Tacó wàa, à 'ví ò wò ni tí mbe yúcó 'do tí ndâ có mì lo,
 wàa wò 'ví kpò nje ndâ 'duù gbí ngbàngà gî,» nô.

⁵ Káa 'bí 'vé a ònó máa, ndâ vò i mì ndoo má dù tí ndâ i mbe kù tubà máa, Mbírì a 'duù ònó jáá nó, ndoo 'ví 'dè gítí máa yè? Ndoò 'ví 'dè éno máa, Mbírì me 'duù ònó jáá nó lá, náa tàkòcò wó má kpolo gítí ndoo nò? Ye 'vee ndâ 'vé tí nó ká go bà 'vee 'vé mì ndâ 'duù nô. ⁶ Ngé lá! Tacó à má éno, Mbírì bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó ée? ⁷ Káa à má a ndâ 'vèrè mì ye ká kù si Mbírì 'ví tubà yúcó mì wó gí sè ngbàrángà'i ndii ònó sàa kùro nó gî, à kpò ònó kù 'dè ye máa, ye a mbe bàkà vò i, tacó yè? ⁸ Ndoò má bàkà vò i wàa ndâ vò i tí nó 'ví jò tó i káa yè? Á go có tí nó náa ndâ 'bí mbe 'dè vò nje kù cu mítí ndoo nô! Káa bà waa có mì ndú nó dú.

'Duù jáá kùro Mbírì wálá

⁹ Nò wàa yè? Ndoò tí ndâ Jùdéyà ònó ndii sè ndâ 'bí 'duù gî? Ngé gî lá! Tacó ye 'dè sàa kùro gî, máa, ndoo tí ndâ Jùdéyà ta sè ònó ndâ 'duù 'dáá a ndâ i-tà-tàmà mì vò i, ¹⁰ á go có tí nó náa à cu mí bà ndâ 'bí to gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Bí 'duù gbaànjé tí 'duù jáá kùro Mbírì wálá,

¹¹ 'bí 'duù gbaànjé ta muu tí wó wálá,
 'bí 'duù gbaànjé mbe pà bà tí Mbírì wálá.

¹² Ndâ 'duù 'dáá 'visì kapí ndú gítí Mbírì gî,
 ndú 'dáá ya lè gî,
 'bí 'duù mbe bàkà tó i wálá,

kpêtí káa gbèe 'duù wálá.»

13 «Pó zì ndâ có gbí nje ndú go pó zì ku gbí guù,
à yè gbí nje ndú ma káa 'véřè,»

«Ndâ có gbí nje ndú me juù go já kpoo.»

14 «À yè gbí nje ndú káa sémé ta ju có.»

15 «Kò ndú zí-zì gítí bà ya gí bà zi ku,

16 ndú má co tí kpokèjì,

à dù á bìndi ndú káa ndâ mòòkò ta ndâ i-yé
řo,

17 ndú ñò kpokèjì bà 'vala ta ndâ 'duù gbí 'dè
tí ni lá.»

18 «Ndú delè cì gúku tí Mbířì gbaànjé lá.»

19 Ndoò ñò ni gî máa, ndâ có tí nó gbí wáràgà
mì Mòze nó 'dáá gî ká tacó tí ndâ 'duù tí nó náa à
kû zogo ndú ta có mì Mòze nô, tacó bà nè kpokèjì
bà kii' bà mì ndâ 'duù gî, wàa Mbířì 'ví dù tí mbe
waa có mì ndâ 'duù 'dáá gî. 20 Tacó wotí tí có mì
Mòze gítí bà bàkà 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó
tí 'duù jáá kùřo Mbířì nò wálá, i ñìnó náa có mì
Mòze kû bàkà nó káa bà bàkà 'duù 'ví ñò ni éno
máa, yì a mbe bàkà vò i.

*Ngú kpokèjì bà bàkà 'duù mì Mbířì tí 'duù jáá
kùřo wó*

21 Káa Mbířì kpónó túbà 'bí ña ngú kpokèjì bà
bàkà ndâ 'duù mì wó tí ndâ 'duù jáá kùřo wó
mbe co tende 'do tí có mì Mòze gî. Ndâ có gbí
wáràgà mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì
ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì, kû 'dè yúco a i gítí
ngú kpokèjì tí nò. 22 Ngú kpokèjì bà bàkà ndâ
'duù mì Mbířì tí ndâ 'duù jáá kùřo wó nò a bà tee
njembí ndâ 'duù ñìnó 'dáá gî mbe ùnje gítí Jézù
nó mítí Jézù tí Bìndi-Mbířì, tacó 'bè gbí òkò tí ndâ

'duù 'dáá gî kùro Mbíri wálá. ²³ Tacó ndâ 'duù 'dáá gî bàkà vò i, bìndi bà yee gbí ngba Mbíri gii kpò ndú gî. ²⁴ Káa a nambeè mì Mbíri náa yí bàkà ji ndâ 'duù 'dáá gî sínò nó ká gii 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí mbe njaanga miri ndâ 'duù 'do gbí vò i. ²⁵ Mbíri je Bìndi-Mbíri tí Jézù tí i-cí-ci, tacó wàa mbelè wó 'ví dù tí i mbe si yì 'ví je à-cee-gî gití ndâ vò i mì ndâ mbe tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri. Mbíri bàkà éno tacó bà túbà ji ndâ 'duù máa, yí tí Mbíri waa có ta yúco, tacó yí táánò sàà kùro kù toro ndâ vò i mì ndâ 'duù mítí wó tí bàa. ²⁶ Káa yí gbí ngú o tí nó kpónó nó kù túbà tí wó tí mbe kù waa có ta yúco ta bà bàkà ndâ 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndú mítí Jézù nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

²⁷ À má éno, ndoo kpónó bà wu gbí tí ndoo máa ndoo 'vala tí ndoo 'do gbí vò i gî á ta rẹ̀ yè? 'Bí i náa ndoo bà wu gbí tí ndoo á tacó nò wálá. Tacó yè? Tacó náa ndoo kù 'di có mì Mòze nò? Ngé lá! Tacó ndoo kù tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbíri. ²⁸ Tacó ndoo ùnje gî, máa, 'duù kù dù tí 'duù jáá kùro Mbíri ká 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri, me 'do gbí bà kpolo tí ndâ có mì Mòze lá. ²⁹ Yo kù kojo có máa, Mbíri káa Mbíri mì ndâ Ìzìriyèlì ta kpéetí ndú? À me éno lá. Yí a Mbíri mì ndâ 'bí tende ña 'duù delè. ³⁰ Mbíri lê má ká gbaànjé, yí bà bàkà ndâ Ìzìriyèlì tí ndâ 'duù jáá kùro wó 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Jézù, yí delè bà bàkà ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìriyèlì lá nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó delè 'do ká gbí có bà tee njembí ndú

mítí Jézù. ³¹ Gbí có tí nò kpónó máa, ndoo 'va có mì Mòze gí 'dè gî tacó bà tee njembí ndoo mítí Jézù? Gbaànjé lá! Tende co tí, a bà tee njembí ndoo mítí Jézù ká kù si ndoo 'ví zèè có mì Mòze tí kpoò.

4

Bà mèlè ndi Àbìráámò

¹ À má éno, ndoo 'ví 'dè gítí Àbìráámò tí 'duù tí nó mbe jò ndâ bu ndoo nó máa yè? ² Tacó àá táánò má a ndâ i gbí 'bì Àbìráámò ká bàkà yí tí 'duù jáá kùro Mbíri, Àbìráámò táánò bà 'de i bà wu gbí tí wó tí gî. Káa yí bà wu gbí tí wó me mí kùro Mbíri lá. ³ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbìráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó éno, Mbíri gii bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó.» ⁴ 'Duù má 'de i 'do gbí bà ka wu'o, i tí nò a i gbí wu'o mì wó, à me i-nambee lá. ⁵ Káa 'duù má bàkà nèté lá, káa yí kù tee njembí wó mítí Mbíri, tí mbe kù bàkà ndâ mbe bàkà vò i tí ndâ 'duù jáá kùro wó nó, a bà tee njembí 'duù tí nò mítí Mbíri ká bà si Mbíri 'ví bàkà yí tí 'duù jáá. ⁶ Káa kòcò Dàvíde tí gbolò gba mì ndâ Ìzìriyéli táánò gítí ndâ nambee tí nó náa Mbíri bàkà ji 'duù ònínò mbe bàkà nèté lá, káa yí gii si yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó, éno máa, ⁷ «Ndâ 'duù tí nó náa Mbíri je à-cee-gî gítí ndâ vò i mì ndú gî,
delè náa Mbíri 'bu i mí muu ndâ vò i mì ndú gî nó,
a ndâ mbe tó pá!

8 'Duù ñìnó náa Mbe tí ndoo bà si ndâ vò i mì wó
 tí có lá nó,
 a mbe tó pá!»

9 Tó pá tí nó náa Dàvídè táánò 'dè có gítí nó
 ká tacó tí ndâ 'duù ñìnó mbe ya gí gbí gâzâ gî
 nó cuki, wèè, à delè tacó tí ndâ 'duù ñìnó mbe
 ya gí gbí gâzâ lá nó? Ndoò kù 'dè có máa, à cu
 mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «Àbìráámò táánò
 ùnje gítí Mbírì, tacó éno, Mbírì gii si yí tí 'duù
 jáá 'do gbí có bà ùnje mì wó nó.» ¹⁰ Mbírì táánò
 bàkà Àbìráámò tí 'duù jáá kùro wó nó ta o ngàyi?
 Kùro bà ya yí gí gbí gâzâ, wèè, á bìn̄di bà ya
 Àbìráámò gí gbí gâzâ? Mbírì bàkà yí a i kùro
 bà ya yí gí gbí gâzâ. ¹¹ Yí gii ya gí gbí gâzâ a i
 bìn̄di có tí nó, tacó bà túbà máa, Mbírì táánò
 bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì 'do gbí có bà
 tee njembí wó mítí wó si yì ya gí gbí gâzâ kálásê.
 Mbírì bàkà éno tacó wàa Àbìráámò 'ví dù tí bu
 ndâ 'duù tí nó 'dáá gî mbe ya gí gbí gâzâ lá, káa
 yí tí Mbírì gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro yì gî
 nô. ¹² Àbìráámò delè a bu ndâ 'duù tí nó táánò
 mbe ya gí gbí gâzâ gî nó, me ká cuki tacó náa
 ndú ya gí gbí gâzâ gî nó lá; yí a bu ndú tacó ndú
 kú tee njembí ndú mítí Mbírì go i mì bu ndoo
 Àbìráámò táánò á kùro bà ya yí gí gbí gâzâ.

*À 'de i tàkò cí mì Mbírì 'do gbí bà tee njembí
 'duù mítí wó*

¹³ Káa cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta ndâ
 Àbìráámò ta ndâ 'viì bìn̄di wó, máa, to tí nó bà
 dù tí mbèlè mì ndú nó, 'do me gbí có bà 'di có mì
 Mòze mì Àbìráámò nó lá. À gí a i 'do gbí có bà

tee njembí Àbìráámò mítí Mbírì, bìndi Mbírì gii bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó. ¹⁴ Tacó à má 'dè có máa, à káa ndá mbe 'di có mì Mòze ká zèè to tí nó tí mbelè mì ndú, gbí éno máa, bà tee njembí 'duù mítí Mbírì me i lá, i gbí ndá cí mì Mbírì delè wálá. ¹⁵ Tacó có mì Mòze kù gí ta kpo-tàkòcò mì Mbírì gítí ndá 'duù, káa bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó, ndá 'duù kpò có mì Mòze lá.

¹⁶ Tacó éno, cí tí nó táánò náa Mbírì ci ta Àbìráámò nó rò kpolo ma a i mítí có bà tee njembí mítí wó tí Mbírì, cí tí nó kpolo ma a i gítí i-nambee mì Mbírì sínò ji ndá 'viì-gù Àbìráámò 'dáá gí, à me ká cuki ji ndá mbe kù kpolo tí ndá có mì Mòze lá, à delè tacó tí ndá mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì go i mì Àbìráámò, tacó yí a bu ndoo 'dáá gí, ¹⁷ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ye bàkà wò tí bu ndá 'duù me mbè muu to tí nó gí,» nô. Àbìráámò a bu ndoo kùro Mbírì tí nó náa yí tee njembí wó mítí wó, tí mbe kù je 'válá ji ndá ku, delè náa ndá i ñínó náa ndú sàà wálá nó kù bàkà tí 'do gbí có mì wó nô.

¹⁸ Àbìráámò táánò ùndi i tàkò cí tí nó náa Mbírì ci ta yí máa, «Ndá 'viì-gù lo bà me mbè go ndá yii tàrì,» nó kpòò, kpò tí. Káa yí kpòò kù tee káa njembí wó mítí Mbírì tacó éno, yí gii gí tí bu ndá 'duù me mbe. ¹⁹ Ndoò tí Àbìráámò ta o tí nó náa Mbírì ci ta yí gítí bà jò 'viì nó dè gítí zi'duù-vò; yí ta o tí nó ñò ni gí máa, yí a kánjí ku, yí delè gii ñò ni gí máa, nawù yí Sàrà a kázá. ²⁰ Kpêtí ká éno, yí zò gbí nje wó gítí có tí nó náa Mbírì ci ta yí nó lá, yí delè me kpìkì-kpìkì gítí bà tee njembí wó

mítí Mbírì lá; bà tee njembí mítí Mbírì gii je wotí bà ùlù Mbírì ji yí ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²¹ Có ta kponje gítí gbaànjé nje wó wálá a ñinó máa, «Yá-cí-ci mì Mbírì kpili lá.» ²² Ñinò a gbí nderè có tí nó náa Mbírì gii si ta yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbírì nó ká nò. ²³ Có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Áá táánò cu 'bì mítí wó máa yí a 'duù jáá kùro Mbírì,» nó, me ká gítí Àbìráámò ta kpéetí wó lá. ²⁴ À cu delè gítí ndoo, náa ndoo má ùnje gítí 'duù tí nó mbe 'vala ndi Jézù tí nó, ²⁵ náa à zi yí táánò tacó ndâ vò i mì ndoo, káa Mbírì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì gí nò.

5

Bà dù tí 'duù jáá kùro Mbírì

¹ À má éno, ndoo lê má kù dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì 'do a i gbí có mì bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, gbí òkò tí ndoo kù dù ñikì maa ta Mbírì ta rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ² A bà tee njembí ndoo mítí Mbírì ta rẹ mì Jézù ká si ndoo 'ví yèè dê gítí Mbírì, náa yí kpónó kù bàkà ta nambeè ji ndoo ta o 'dáá gí, náa ndoo kù dùlù ta tí ndoo, kù kọro ta có gítí bà dù gbí ngba Mbírì nò. ³ Káa à cuki nò me káa i ñinó náa ndoo bà dù ta líkí'o nó lá, ndoo delè bà dù ta líkí'o bà kònò ndâ sé'i mì ndoo, tacó a bà kònò ndâ sé'i ká kù jò yú njembí. ⁴ Káa a yú njembí ká kù jò cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nò, cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbírì nó ká kù jò bà kọro có lì mítí Mbírì. ⁵ Káa bà kọro

có lî míti Mbírì te nô mí ɾo ndoo lá, tacó Bèri-mì-Mbírì náa à je jì ndoo nó yè gbí njembí ndoo ta tó bà zè tí mì Mbírì gî.

⁶ Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí ndoo ta o tí nó náa à gbí muu Mbírì nó, si ndoo tí ndâ mbe bàkà vò i; ta o tí nó wotí bà 'vala mìri ndoo tí ndoo wálá, nje wú delè tí ndoo wálá nô. ⁷ Bà 'de 'duù ñinó mbe gbì gbí njembí wó gítí bà cì á muu 'duù ñinó jáá kùro Mbírì nó kpóló-kpolo, 'duù kpèti ndâ-'bì-lá bà zèè njembí wó tacó bà cì á muu tó 'duù gî. ⁸ Káa Mbírì túbà bà zè ndoo mì wó ñikì maa jì ndoo ta bà cì Bìndi-Mbírì á muu ndoo si ndoo táánò a ndâ mbe bàkà vò i. ⁹ Káa Bìndi-Mbírì lê táánò má bàkà ndoo tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì ta bà cì yí tacó tí ndoo gî, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do nje kpo-tàkòcò mì Mbírì ta wotí ká tí. ¹⁰ Tacó 'Vii-mì-Mbírì lê má cì tacó bà bàkà ndoo tí ndâ kómbe Mbírì si ndoo táánò a ndâ ku'di tí Mbírì nó gî, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i mì ndoo si yí tí wu wó nó ta wotí ká tí. ¹¹ Káa à cuki me ká éno lá, ndoo delè kù dù ta líkí'o Mbírì tí ndoo ta ɾè mì Mbe tí ndoo Jézù, náa ndoo kù zèè kómbeè ta Mbírì ta ɾè mì wó.

Ndâ Ádàmà ta Bìndi-Mbírì

¹² A gbèè 'dakò táánò ká gî ta vò i gí muu to tí nô, vò i gii gî ta ku, bìndi ku gii 'vèè cee gbí ña ndâ 'duù 'dáá gî, tacó ndâ 'duù 'dáá gî a ndâ mbe bàkà vò i. ¹³ Vò i táánò sàa kuu muu to tí nó kùro bà gî có mì Mòze, káa Mbírì táánò ki 'bì wó tí vò i mì ndâ 'duù tí bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó lá. ¹⁴ Kpèti ká éno, ku táánò 'bità bà ziki ndâ 'duù 'do gbí o mì Ádàmà yee gbí o mì

Mòze. Ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî, ndâ ña ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nò náa ku táánò ziki ndú nò me go ña vò i mì Ádàmà ta o tí nó náa yí kpò ta có mì Mbírì nó lá. Ádàmà táánò ká go ngò've i gbí ñjí kùro 'duù tí nó kèjì nô.

¹⁵ Káa i-nambeeè mì 'duù tí nó kèjì nó me go vò i mì Ádàmà lá. Tacó vò i mì gbèe 'dakò má mì ndâ 'duù me mbè, kponje gítí wálá, máa, Mbírì bàkà nambeeè me gbolò sínò ji ndâ 'duù me mbè ta rẹ̀ mì gbèe 'dakò tí nó tí Jézù, tí Bìndi-Mbírì nô. ¹⁶ Káa có tàkò gbèe i-nambeeè tí nó náa Mbírì je ji ndâ 'duù sínò nó me go có tàkò vò i mì gbèe 'dakò tí nó nó lá. Tacó gbèe vò i gí ta bà waa có ku mítí ndâ 'duù, káa gbèe i-nambeeè mbe gí gí tàkò ndâ vò i me mbè kù njaanga miři ndâ 'duù á 'do gbí vò i. ¹⁷ À dú káa yúco máa, ku kpónó zèè to 'do gbí có mì vò i mì gbèe 'dakò, ta rẹ̀ mì gbèe 'dakò tí nó. Káa i tàkò i tí nó náa gbèe 'dakò tí nó tí Jézù tí Bìndi-Mbírì bàkà nó me gbolò ngé ndii gî. Mbírì bàkà nambeeè ji ndoo me gbolò, yí delè giì ùnje bà dù ndoo tí ndâ jáá 'duù ta rẹ̀ mì Jézù. Tacó éno, ndoo bà zogo to tí nó go ndâ kpo-kpò gba ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì.

¹⁸ À má éno, go ñínó náa vò i mì gbèe 'dakò ká ga wú mítí miři ndâ 'duù 'dáá gî nó, à delè káa gbèe tó i náa gbèe 'dakò bàkà ká njaanga wú 'do tí miři ndâ 'duù 'dáá gî, à delè káa gbèe tó i tí nó ká je 'wálá ji ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁹ Tacó à bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ mbe bàkà vò i 'do gbí có bà 'di có lá mì gbèe 'dakò; à delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì 'do gbí có bà 'di có mì gbèe 'dakò.

20 Có mì Mòze gí tacó bà àdì ndâ vò i, káa bàndò tí nó náa vò i àdì tí nó, nambeè mì Mbírì àdì ndii gî, 21 tacó wàa, vò i má kù zèè to ta bà mì ndâ 'duù mì ku, nambeè mì Mbírì 'ví zèè to ta bà co tí jáá kpokèjì mì Mbírì mbe ya ta ndoo gítí 'wálá ñinó mbe cee lá nó ta ɾè mì Jézù tí Bindi-Mbírì, tí Mbe tí ndoo.

6

Vò i bà je bà i tí ye wálá lá ká go ku, káa ye kù 'vala ta ɾè mì Bindi-Mbírì

1 Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò aanga muu ndoo ká mítí bà bàkà vò i, tacó wàa, Mbírì 'ví bàkà ta nambeè jì ndoo me gbolò? 2 Ngé lá! Ndoò tí ndâ mbe biya vò i ká go ku 'ví dù ndi ndoo kù 'vala gbí vò i ta ɲa kpokèjì ñàyi? 3 Yo ñò ni lá, máa, ta o tí nó náa áá táánò caka tí ndoo tacó bà dù toko ta Bindi-Mbírì tí Jézù nó, à delè caka tí ndoo tacó bà cì toko ta yí? 4 À má éno, áá táánò duu ndoo ta ndú ta bà caka tí ndoo ta ndú mí gbí ku, tacó wàa, ndoo delè 'ví 'vala ngú 'wálá, go ñinó náa Bindi-Mbírì táánò 'vala ta ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì Buù wò nò.

5 Tacó ndoo táánò má gbo ta ndú mí gbí bà cì ɲa ku mì wó nò gî, kponje gítí bà dù ndoo ta ndú gbaànjé gbí bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo go i mì wó nò wálá. 6 Ndoò ñò ni gî, máa, áá táánò gbì ká dùi ndoo toko ta Bindi-Mbírì mítí njèèkpè mù tacó bà zi ká dùi ndoo tí nó náa vò i yè gbí gî nó gî. Tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ i-zógó-zogo mì vò i káká'i lá. 7 Tacó 'duù má cì gî, yí njaanga nò a miɾi wó 'do gbí vò i gî. 8 Káa ndoo

táánò má cì ta ndâ Bìndi-Mbí̀rì gî, ndoo ùnje gî, máa, ndoo delè 'vala ta ndú gî. ⁹ Tacó ndoo òò ni gî, máa, Bìndi-Mbí̀rì bà cì ndi wó bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó òò káká'i wálá; wotí mì ku káká'i gítí bà zi yí wálá. ¹⁰ Yí cì ta bà gbaànjé, ngbé, tacó bà cee wotí mì vò i; káa yí kpónó kú 'vala a i tí Mbí̀rì. ¹¹ À má éno, yo kpónó 'ví òò tí yo á go ndâ ku 'duù ji vò i, wàa yo 'ví òò tí yo tí ndâ wu 'duù ji Mbí̀rì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbí̀rì tí Jézù.

¹² Yo si vò i 'ví gèè bè wó mí gbí dèi yo tí nó tí putú kàrà nó lá; yo delè 'ví legee m̀rì yo gí tàkò có mì go bà bàkà vò i lá. ¹³ Yo 'ví si ndâ bà to tí yo 'ví si tí ndú tí ndâ i bà bàkà nèté mì vò i lá; yo si tí yo a i ji Mbí̀rì go ndâ 'duù òò náa yí 'vala ndú 'do gbí ku gî; yo lo muu g̀rì ji Mbí̀rì, wàa yí 'ví si ndâ bà to tí yo 'dáá gî tí ndâ i bà bàkà ta tó i; ¹⁴ bìndi vò i káká'i bà gèè bè wó mí muu yo wálá, tacó yo kpónó kú 'vala me ta có mì Mòze lá, yo kú 'vala a i ta nambeè mì Mbí̀rì.

Yo kpónó a ndâ bòò mì Mbí̀rì

¹⁵ Nò wàa yè? Nògí, ndoo bàkà vò i tacó náa ndoo kpónó kú 'vala me ta có mì Mòze lá, ndoo kú 'vala a i ta nambeè mì Mbí̀rì nò wàa? Ngé lá! ¹⁶ Yo òò ni gî, máa, yo má si tí yo tí ndâ bòò mbe 'di có mì 'duù, yo gí tí ndâ bòò mì 'duù tí òò náa yo kú 'di có mì wó òò gî? Yo má kú 'di a có mì vò i, yo bà gbo nje ta ku, yo má kú 'di a có mì Mbí̀rì, yo bà gbo nje ta bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbí̀rì. ¹⁷ Káa yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbí̀rì, tacó yo táánò a ndâ bòò mì vò i, káa yo kpónó zèè yúco tí nó náa áá táánò nìbà ji yo nó ta njembí yo gbaànjé.

18 Áá táánò njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi yo gî, bìndi áà gî ga mití miṛi yo a wú mì yúcó. 19 Ye kpónó kù 'dè có ji yo ta nje có mì ndâ 'duù, tacó bà lê jé cee 'do tí 'duù lá, go ña ñinó náa yo ta 'bí o táánò si dii yo tí i bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà ndâ vo-vò i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nô; à má éno, yo si dii yo kpónó tí i bà bàkà ndâ i ñinó jáá, ta ndâ tó i kùɾo Mbíri.

20 Ta o tí nó táánò náa yo a ndâ bòò mì vò i nó, njembí yo mù gítí có bà dù tí ndâ 'duù jáá kùɾo Mbíri lá. 21 Káa yo táánò 'de gbí ndâ i tí nó náa yo bàkà ndú káa à kpónó ɾo yo a nô ndú nó, a yè? Ndòngbú ndâ i tí nó a ku. 22 Káa à kpónó njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi yo gî; yo kpónó gî tí ndâ bòò mì Mbíri gî, káa ndâ i náa yo 'de gbí bà dù tí ndâ bòò mì Mbíri a bà dù tí ndâ tó 'duù, ta bà 'de 'v alá ñinó mbe cee lá nô. 23 Tacó mboo tàkò vò i a ku, káa i-nambeè tí nó náa Mbíri je sínò nó, a bà 'de 'v alá ñinó mbe cee lá nó, ta bà 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù, tí Mbe tí ndoo.

7

Yo ñò 'do mì ndâ mbe kò tí ndú

1 Yo ñò ni lá, ndâ ná'vindí, tacó ye kù 'dè có tí nó a i ji ndâ mbe 'di gbí có mì Mòze gî, máa, có mì Mòze kù zogo 'duù ká si yí gbí wu wó? 2 Có mì Mòze kù eɾe nawù 'dakò ji kù wó si kù wó káa wuù; káa kù ni má cì gî, wú tí nó náa có mì Mòze ere ta ndú tí ndâ 'dakò ta ni nó kàra 'do tí ni tí nó gî. 3 Gbí có tí nó éno máa, nawù 'dakò má dù ta 'bí tende 'dakò si kù wó káa wuù, có mì Mòze kù zèè yí, máa, yí a mbe zingbà 'dakò;

káa 'bí 'dakò má zèè 'bì wó si kù wó cì gî, ɾè wó gbí ñìnò kpòò me mbe zingbà 'dakò lá.

⁴ À má éno, bà cì Bindi-Mbíri mítí njèèkpè mû nó kpónó bàkà yo tí ndâ 'duù ñìnó náa có mì Mòze kpónó káká'i zèè yo lá nó gî, ndâ ná'vindí, tacó yo kpónó a ndâ bà to tí dii wó; yo kpónó a ndâ nawù 'dakò tí nó náa Mbíri táánò 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ duù ñìnó ta i ká gbí yo nó kùro Mbíri. ⁵ Tacó ta o tí nó táánò si ndoo kù 'vala ká gí tàkò có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gî nó, có mì Mòze ta o tí nó tanga go vò i 'vèè cee gbí ndâ bà to tí dii ndoo 'dáá gî, kù jò ku. ⁶ Káa ndoo kpónó njaanga wú mì có mì Mòze 'do tí miɾi ndoo gî; a bà cì ndoo ká 'vala ndoo 'do 'bì có mì Mòze táánò tí miɾi ndoo nô; áá táánò njaanga miɾi ndoo 'do gbí có mì Mòze tacó wàa ndoo 'ví bàkà nèté ji Mbíri gbí ngú kpokèjì mì Bèri-mì-Mbíri, me gbí ká kpokèjì mì Mòze náa à cu mí gbí wáràgà nó lá.

Bà ngi nge ta vò i

⁷ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò 'ví 'dè máa, có mì Mòze a vò i kùro Mbíri? Gbaànjé lá! Tacó áá táánò má me có mì Mòze lá, ye gí bà ñò vò i kùro Mbíri ni wálá. Áá táánò má me có mì Mòze lá, ye táánò bà ñò ni éno máa, bà dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù a vò i nó wálá. ⁸ Káa vò i giì 'de kpokèjì bà tanga go ndâ i mì ndâ 'duù mítí ye 'do gbí có mì Mòze nò. Tacó có mì Mòze má wálá, vò i cì gî. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye 'di ndâ có mì Mòze lá nó, ye a wu 'duù; káa ndâ có mì Mòze mâ giì gí gí, vò i giì 'vala ndi wó gî, bindi ye giì cì gî; ¹⁰ ndâ có tí nó mì Mòze, náa áá táánò

'dè ji ndâ 'duù tí ndâ có mbe je 'wálá nó, gii 'vìsì tí ji ye tí ndâ i ku. ¹¹ Tacó vò i gii 'de kpokèjì gítí bà eendi ye, bìndi vò i gii zi ye gî, 'do gbí có mì có mì Mòze.

¹² À má éno, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, kòcò Mòze delè a kòcò Mbíri, tí kòcò yúcó, delè tí kòcò tó có. ¹³ Gbí có tí nó máa, a i tí nó tí tó i nó táánò ká ja ku gii tí gítí ye? Ngé lá! Áá táánò a vò i ká zi ye tacó bà túbà tí wó ngbárángà'i gí sè tí ku mbe zi ye ta ọ̀rè mì tó i, vò i kù 'vìsì ndâ có mì Mòze á tí ndâ tó có nó tí ndâ vò i, tacó bà túbà tí wó tí 'dóó i tí nó tí vò i nô.

Ndâ i mbe ònòkò tí gbí muu 'duù

¹⁴ Ndoò ọ̀nò ni gî máa, ndâ có mì Mòze a ndâ có mì Mbíri, káa ye a 'duù muu to tí nó, náa à sì ye tí bọ̀ò ji vò i gî. ¹⁵ Ye 'di gbí ndâ i tí nó náa ye kù bàkà nó lá. Tacó ye kù bàkà me ndâ i tí nó ta go ndú tí ye nó lá. Ye kù bàkà káa ndâ i tí nó náa ye kù sogo ndú nô. ¹⁶ Ye kpónó má bàkà i ònó ta go tí ye wálá nó, ye ùnje gî, máa, có mì Mòze a yúcó. ¹⁷ À má éno, à me ye ká kù bàkà i ta muu ye lá, a vò i tí nó mbe kù dù gbí njembí ye nó ká kù bàkà nèté. ¹⁸ Tacó ye ọ̀nò ni gî, máa, gbèè tó i mbe kù 'vala gbí dù ye wálá, ye kù nì a gbí tú ye tí nó mbe yè ta vò i gî nô. Go bà bàkà i ònó tí i dú nó kuu gbí njembí ye, káa, wotí bà bàkà tí ye wálá. ¹⁹ Tacó ye bàkà ndâ tó i tí nó ta go ndú tí ye nó lá, ye kù bàkà a ndâ vò i tí nó ta go ndú tí ye wálá nô. ²⁰ À má éno, ye má bàkà i ònó ta go tí ye lá nó, gbí éno máa, à me ye ká bàkà lá, a vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ye gî nó ká bàkà .

²¹ Tacó éno, ye kpónó gii ò èno máa, a 'bí i ká kù bàkà nèté, tacó ye má 'dè có máa ye bàkà tó i, à kù co 'bì ye káa vò i. ²² Tacó à ngéé gbí njembí ye tà'i ká a go bà bàkà go có mì Mbíri, ²³ káa ye kù ò 'bí tende có kù bàkà nèté cee gbí dii ye 'dáá gí, kù tè tó có tí nó gbí muu ye nó ta gó. Nìno a i tí nó mbe kù bàkà ye tí zà-za gó mì vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó cee gbí dii ye 'dáá gí nó ká nò. ²⁴ A ña yè yè ká tí ye éno! A 'di ká bà 'vala ye 'do tí dii tí nó mbe kù ya ta ye gí nje ku nó? ²⁵ À ùlù Mbíri ta rẹ mì Jézù tí Bìndi-Mbíri tí Mbe tí ndoo!

À káa ye 'do gbí 'dóo bà koro có mì ye ká kù bàkà go có mì Mbíri, káa dii ye tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'di a có mì vò i.

8

Bà 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má éno, à kpónó bà waa có mítí ndâ 'duu tí nó mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó wálá, ² tacó có mì Bèri mì 'válá, mbe kù 'vala ndâ mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri tí Jézù nó, njaanga wú mì ndâ ku ta vò i 'do tí miri ye gí. ³ Tacó i tí nó náa bà bàkà táánò kpò có mì Mòze gí, tacó dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó jo'doko wotí mì có mì Mòze gí nó, Mbíri gii bàkà gí; Mbíri kpò nje vò i ta bà tuu 'viì mì wó ta tú wó go tú 'duu ta vò i yè gbí gí, bìndi Mbíri gii waa có mítí vò i tí nó gbí tú wó nò. ⁴ Mbíri bàkà éno tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta có tí nó náa có mì Mòze 'dè ji ndoo nó, ta bà 'di có mì Bèri; ndoo 'ví 'di me có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó lá.

⁵ Tacó ndâ 'duù ñìnó mbe kù 'vala go có mì dìi ndú nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì dìi ndú, bìndi ndâ ñìnó mbe kù 'vala go có mì Bèri nó kù koṛo có ká gítí ndâ i mì Bèri. ⁶ Bà koṛo có ká gítí dìi 'duù kù je a ku ji 'duù káa bà koṛo có gítí Bèri kù je a 'válá ñìnó mbe cee lá nó ji 'duù, à delè kù si 'duù 'ví dù ta 'dê njembí wó gítí Mbíri. ⁷ Tacó muu 'duù ñìnó mbe kù koṛo có ká gítí dìi wó nó a muu ku'dì tí Mbíri, ña muu tí nó gítí bà 'di có mì Mbíri ngé gî wálá. Wotí bà 'di có mì Mbíri tí ña muu tí nó kpokoo gî wálá, ⁸ wotí bà peteke tàkòcò Mbíri delè tí ndâ 'duù tí nó mbe kù 'di có mì dìi ndú nó wálá.

⁹ Káa yo kpónó kù 'di me có mì dìi yo lá, yo kù 'di a có mì Bèri, náa Bèri-mì-Mbíri dú ta yúcó má bàkà kudu mì wó á mí gbí njembí yo gî nó. 'Duù ñìnó náa Bèri mì Bìndi-Mbíri gbí njembí wó wálá nó, me 'duù mì Bìndi-Mbíri lá. ¹⁰ Ku kpétí má ziki dìi yo á 'do gbí có mì vò i gî, káa Bìndi-Mbíri má kù 'vala gbí njembí yo, gbí éno máa, lílì yo kpòò kù 'vala ká 'vala, tacó à 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta Mbíri gî. ¹¹ Bèri mì mbe te Jézù 'do gbí ku gí yaà nó má kù dù gbí njembí yo, yí tí mbe te Bìndi-Mbíri tí Jézù gí yaà 'do gbí ku nó delè bà si Bèri mì wó 'ví je 'válá ji ndâ dìi tí nó tí ndâ i mì ku nó gî.

¹² À má éno, à me i mì dìi ndoo ká muu ndoo, wàa ndoo 'ví 'vala tí go có mì dìi ndoo nó lá, ndá ná'vindí ye, ¹³ tacó yo má kù 'vala go có mì dìi yo, yo bà cì gî, káa yo má kù 'vala go có mì Bèri, wàa yo 'ví ziki ndâ nèté mì vò i gî, yo bà 'vala gî.

¹⁴ Ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kù tè kùro ndú nó a ndâ 'viì mì Mbíri. ¹⁵ Tacó Bèri tí nó mì

Mbíri náa yí je ji yo nò, me bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ bòò nó lá, yí delè me bèri ñinó mbe te gúku mítí yo nó lá. Yí a Bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ 'viì mì Mbíri, tí Bèri ñinó mbe si yo kù nì, «Àá Bàbá, àá Buù!» mítí Mbíri. ¹⁶ Bèri-mì-Mbíri ùnje gî máa ndoo kù 'dè a yúco máa, ndoo a ndâ 'viì mì Mbíri. ¹⁷ Káa ndoo má a ndâ 'viì mì Mbíri, ndoo a ndâ mbe zèè mbèlè, tí ndâ mbe zèè mbèlè mì Mbíri, ndoo delè a ndâ ka Bìndi-Mbíri mbe zèè mbèlè. Ndoò má gbo ta ndâ Bìndi-Mbíri mí gbí bà kònò sé'i mì wó gî, Mbíri delè bà te duù mítí ndoo ta ndú.

Banga o tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri wúnò

¹⁸ Ye si bà mbu ndò tí nó náa ndoo kpónó kù mbu nó tí i ọ ye, wàa ye 'ví 'viì mítí ọa banga o tí nó náa Mbíri kù si ù ta ndi ndoo nó lá. ¹⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá náa Mbíri suu ndú nó léngé-lenge kù ù bà co ọi tí nó náa Mbíri bà túbà tí ndâ 'viì mì wó nò. ²⁰ Tacó Mbíri táánò waa có mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nó me 'do gbí có mì ndú lá; Mbíri waa có tí nó ká 'do gbí có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri, ta bà koọ có, ²¹ máa, yì wúnò bà njaanga miři ndâ i tí nó náa yì suu ndú nó do gbí bà volo ndò, tacó wàa, ndú 'ví dù gbí ngba'o go i mì ndâ 'viì mì Mbíri. ²² Ndoò ọò ni gî, máa, ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó 'dáá gî kù mèlè-mélè ta sé'i go i mì niì ta gó-káyì tí wó nó, 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó yee tí wúnò. ²³ Káa à me káa ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó ká kù mèlè-mélè ta kpéétí ndú cuki lá; ndoo tí ndâ kpédélé 'duù tí nó náa Mbíri je Bèri mì wó ji ndoo tí i-nambee nó delè kù mèlè-mélè gbí

njembí ndoo kù ù ta ndi bà bàkà ndoo mì Mbírì tí ndâ 'viì-kó-ko mì wó, wàa yí 'ví si dùì ndoo 'ví volo lá. ²⁴ Tacó àá táánò 'vala ndoo a bà ù bà dù ndoo tí ndâ 'viì ñìnó náa a Mbírì ká ko ndoo. Káa ndoo má ñò i tí nó náa ndoo kù ù nó gî, ɾè ñìnò káká'i me bà ù i lá. Tacó a 'di jé ká ù i tí nó náa yí 'de gî nó gî? ²⁵ Káa ndoo má kù ù a ndi i ñìnó náa ndoo ñò ta ɾo ndoo lá nó, ndoo kù ù ta bà zèè njembí ndoo.

²⁶ Bèri-mì-Mbírì kù konì ndoo tacó wotí tí ndoo wálá, delè tacó ndoo ni bà 'deke tí ndoo ji Mbírì go ñìnó náa à tí nó lá; káa Bèri kù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndoo ta bà ɾengà gbí njembí wó tí ña ñìnó náa 'duù bà ni bà 'dè gbí ta nje wó wálá.

²⁷ Káa à káa Mbírì tí mbe ñò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gî ká 'di gbí có tí nó gbí njembí Bèri nó, tacó Bèri kù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì 'vii ta có gbí njembí Mbírì.

²⁸ Ndoò ñò ni gî, máa, Mbírì kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta ɾè mì tó i ji ndâ 'duù ñìnó mbe zè yí ñìkì maa, náa yí tè'é tí ndú 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó nô. ²⁹ Ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú nó a ndâ 'duù ñìnó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà táánò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ cè kózò tí 'Viì mì yì tí Mbírì, wàa 'Viì mì yì 'ví dù tí 'viì-kírì mì ndú gbí òkò tí ndâ mbè ná'vindí. ³⁰ Mbírì tè'é tí ndâ 'duù tí nó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàà kùro gî nô, yí delè gii bàkà ndâ 'duù tí nó náa yí tè'é tí ndú tí ndâ 'duù jáá kùro wó, bìndi yí gii te banga mítí ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ jáá 'duù á kùro wó nô.

Mbírì kù zè ndoo ñìkì maa ta ɾè mì Bìndi-Mbírì

31 À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè gítí ña ñìnò a ña có yè? Có mì Mbírì má toko a i ta có mì ndoo, a 'di ká bà jòò gbí có ta ndoo? 32 Mbírì táánò lé má je 'Vii mì wó ji ku tacó tí ndoo gî, bà je ndâ tó i ñìnó náa à 'dáá kuu mì wó nó ji ndoo bà kpò yí gî? 33 A 'di ká bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí cu 'bì wó mítí ndú nó? A Mbírì ká njaanga wú 'do tí miři ndú gî; 34 a 'di ká bà waa có mítí ndú? A Bìndi-Mbírì tí Jézù ká bà waa có mítí ndú? Ngé lá! Tacó a yí táánò ká cì tacó tí ndoo, bìndi yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî, yí kpónó kù ki tí wó tí bàndò náa à kù te duù mítí ngé ndii gî á rẹ̀gbà tí Mbírì, kù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndoo. 35 A 'di ká bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbírì tí mbe zè ndoo ñìkì maa? A gbolò sé'i wèè, a 'bí ña i ká kù pèembí ndoo wèè, a bà mèèkè'i tí ndoo wèè, a làngàwìrì wèè, a yè bongo wèè, a vò i wèè, a ku? 36 Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «À kù ziki ze ta ri 'dáá gî tacó tí lo; à kù bàkà i gítí ze go i gítí ndâ rómbo náa à kù ya ta ndú gí bà waa ndú,» nô.

37 Káa ta ndâ ña ñìnò 'dáá gî, ndoo co gbí ñò ndâ vò i tí nó go tàsà ndoo nó ta rẹ̀ mì 'duù tí nó mbe zè ndoo ñìkì maa nô. 38-39 Tacó ye ñò ni ngbàrángà'i éno gî, máa, wotí mì ku gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Mbírì tí mbe zè ndoo ñìkì maa ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo nó wálá; wotí mì 'válá gítí wálá, wotí mì ndâ basili gítí wálá, wotí mì ndâ 'bí bèrì mbe kù jòò gbí có ta Mbírì gítí wálá, wotí mì ndâ i ñìnó náa ndú kpónó kuu tí nó ta ndâ ñìnó kẹ̀jì nó gítí wálá,

wotí m̀ì 'bí i muu k̀uro to tí nó ta wotí m̀ì 'bí i tà ngo gítí wálá, wotí m̀ì 'bí i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gî náa Mbířì suu ndú nó gítí wálá.

9

Mbířì cu 'bì wó mítí ndâ Ìzìrìyèlì

¹ Cò tí nó náa ye kpónó k̀u 'dè nó a yúcó; ye a 'duù m̀ì Bìndi-Mbířì, ye 'dè 'véřè lá, Bèřì-m̀ì-Mbířì delè k̀u 'dè cò gbí njembí ye, máa, ye k̀u 'dè me 'véřè lá. ² Sé cò ba řé ye gî, njembí ye delè ta o 'dáá gî ká řo wu tacó tí ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìrìyèlì, tí ndâ 'dóó d̀ì ye, tí ndâ mbelè ye. ³ Tacó Mbířì k̀utáá má ì njà mítí ye, wàa yí 'ví mò ye 'do tí Bìndi-Mbířì gî tacó tí ndú, tàkòcò ye bà peteke ma. ⁴ Mbířì táánò cu 'bì wó mítí ndú á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù, bìndi yí g̀ì bàkà ndú tí ndâ 'vìì m̀ì wó, ndú táánò k̀u dù gbí ngba Mbířì, Mbířì táánò njù mùkà ta ndú, Mbířì táánò je ndâ cò m̀ì wó a i ji ndú, ndú táánò a ndâ cèe mbe ùlù Mbířì, Mbířì delè táánò ci ndâ cí m̀ì wó a i ji ndú. ⁵ Ndâ bu ndú a ndâ Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jákòbè, tí ndâ řèngbó mbe jò Bìndi-Mbířì tí 'duù gí muu to tí nô. À ùlù Mbířì tí gba tí ndâ i 'dáá gí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

⁶ Ye k̀u 'dè me cò máa cò m̀ì Mbířì co to gí nò lá. Tacó ndâ 'duù tí nò 'dáá gî náa řèngbó ndâ mbe jò ndú a Ìzìrìyèlì nó 'dáá gí me ndâ cèe Ìzìrìyèlì lá, ⁷ ndú delè 'dáá gî me ndâ yúcó 'vìì m̀ì Àbìráámò tacó náa Àbìráámò a řèngbó mbe jò ndâ bu ndú nò lá. Tacó kòcò Mbířì táánò ji Àbìráámò éno máa, «A Ìzákò ká bà jò řè lo.»

⁸ Gbí có tí nò éno máa, à kù nì 'viì mì Mbířì mítí 'duù me ká gítí ẹ̀ bà jò yí mì Àbìráámò cuki lá; à kù nì a i mítí ndâ 'viì tí nó náa Mbířì ci Àbìráámò gítí ndú nò. ⁹ Tacó cí tí nó náa Mbířì táánò ci ta Àbìráámò nó éno máa, «Ta o tí nó náa ye bà dele ndi ye nó, nawù lo Sàrà bà jò 'viì-'dakò.» ¹⁰ À me káa gbèe cí tí nó lá; ta o tí nó táánò náa 'dakò tí nó gbaànjé, tí Ìzákò, tí ká gù ndoo, tè ta nakáyì ndâ njemí mítí nawù wó Rèbékà nó, ¹¹⁻¹² Mbířì gii 'dè có jì Rèbékà si yí ta nakáyì tí wó máa, «'Duù ñinó náa a yí ká bà ñò ọ ọ kùro jì ka wó 'do gbí òkò tí ndâ njemí tí nó á gbí yì lo nó nó bà dù tí bòò mì ñinò bà tè gí tàkò wó nò.» Mbířì 'dè có tí nó si ndâ 'viì tí nó gbì yì nawu ndú nó bàkà tó i gbaànjé lá, ndú delè bàkà vò i gbaànjé lá, tacó bà tubà máa, Mbířì kù cu 'bì wó mítí 'duù 'do ká gbí 'dóó có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbířì, yí kù bàkà me 'do gbí kà có 'bí ọ a i náa 'duù bàkà nó lá. ¹³ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàragà mì Mbířì, máa, «Ye táánò zè Jàkòbè nìkì ma, káa ye sogo Èzàwú,» nò.

¹⁴ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè có máa yè? Ndoò 'dè có máa, Mbířì a mbe waa có ta 'véřè, wàà? Ngé lá! ¹⁵ Tacó kòcò Mbířì jì Mòze éno máa, «Ye bà bàkà nambeè jì 'duù ñinó ta go bà bàkà nambeè jì yí tí ye, bìndi ye delè bà ñò yê ọ 'duù ñinó ta go bà ñò yê ọ wó tí ye.» ¹⁶ À má éno, Mbířì kù bàkà nambeè jì 'duù me tacó máa a go nambeè ta yí ká tí 'duù tí nó nó lá, yí delè kù bàkà me tacó máa 'duù tí nó bàkà nèté tí kpoò nó lá, yí bàkà 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ¹⁷ Tacó

à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa, yí 'dè có ji gbolò gba Másìrì, máa, «Ye táánò bàkà wò tí gbolò 'duù tacó bà tùbà wotí mì ye, delè tacó wàa rẹ ye 'ví wu cee muu to tí nó 'dáá gî.» ¹⁸ À má éno, à káa có mì Mbírì bà bàkà nambeè ji 'duù, à delè káa có mì wó bà bàkà 'duù tí mbe ngbùtù.

Ndâ kpo-tàkòcò ta nambeè mì Mbírì

¹⁹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má 'vee ye máa, «Káa Mbírì kù pà nje ndâ 'duù tacó yè, lê náa yí òò ni gî máa, 'bí 'duù ta wotí bà 'bee muu có ta yì tí wó wálá nó?» ²⁰ Ye delè bà 'vee yo máa, «'Duù tà a yè, wàa yí 'ví 'visì ta có gí tàkò có mì Mbírì?» Nje kárà kuu tí wó tacó bà 'vee mbe suu yí, máa, «Wó suu ye éno ta có yè wè?» ²¹ À káa có mì muu-kárà gbí njembí wó bà suu tú mì wó tí ngbùrú, à delè káa có mì wó bà suu tí sòrò.

²² Áá kùtàá má tí Mbírì a go bà tùbà kpo-tàkòcò mì wó, delè ta go bà tùbà wotí mì wó, wàa yí 'ví mii ndâ 'duù tí nó mbe kù kpolo tàkòcò wó nó gî, a 'di ká bà 'dè có ta yí? Káa ta ndâ òò òò 'dáá gî, yí kù zèè njembí wó kù 'vala ta ndâ 'duù tí nó, ²³ tacó bà tùbà òò ngba wó tí nó náa yí kù tò mí muu ndoo tí ndâ 'duù tí nó náa yí kù bàkà nambeè ji ndoo òò, ndoo tí nó náa yí 'viindi bàndò mí gbí ngba wó kù òò ta ndi ndoo sàà gî òò. ²⁴ Tacó ndoo a ndâ 'duù mì wó náa yí tè'è tí ndoo, me cuki 'do ká gbí òkò tí ndâ Jùdèyà lá; ndâ 'bí 'duù náa yí tè'è tí ndú gbí òkò tí ndoo a ndâ Jùdèyà, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndoo a ndâ 'duù òò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá. ²⁵ Òòò a

kòcò Mbírì náa Òsíyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbírì,
cu mí gbí wáràgà mì wó máa, Mbírì máa,

«Ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ndú táánò me
ndâ 'duù mì ye lá nó,
máa ndú a ndâ 'duù mì ye;

bìndi ye bà 'dè có ji ndâ 'duù tí nó náa ye táánò
zè ndú nìkì lá nó,
máa ye zè ndú nìkì ma.

26 Káa tí bàndò tí nó náa ye táánò 'dè có ji ndâ
'duù máa,
«Yo me ndâ 'duù mì ye lá» nó,
ye bà 'dè có ji ndú máa,
«Yo a ndâ 'viì mì wu Mbírì».»

27 Káa Ìzáyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, táánò 'dè
có gítí ndâ Ìzìrìyèlì máa,

«Kpèti ndâ 'viì kòtí Ìzìrìyèlì má jò àdì go nji ngoò
gbí pù ngo,
Mbírì bà 'vala 'do gbí òkò tí ndú me ndâ 'duù
me mbè lá;

28 tacó Mbírì bà bàkà kpìkì-kpìkì gítí bà waa có
mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta wotí ká tí nó
wálá.»

29 Ìzáyà delè táánò giì 'dè 'bí có máa,
«Mbe tí ndoo, tí mbe wotí, táánò má ò yê ọ
ndoo,

wàa yi 'ví si sè njò ndâ 'viì ji ndoo lá,
àá táánò bà o gbí mòòkò bìndi ndoo káa
kùlè,
go ọa i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí ndâ gbata
Sòdómà ta Gòmóra nò.»

30 Ndoo kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndâ 'duù tí nó
táánò mbe ò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta
Mbírì lá nó kpónó gí tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì,

'do gbí có bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri gî.
³¹ Káa ndâ 'duù mì Mbíri ká kpécè kù ru ndi có
 mì Mòze tacó bà bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro
 Mbíri, káa ndú pasuluku 'do tí bà dù tí ndâ 'duù
 jáá kùro Mbíri gî. ³² Ndú táánò 'de bà dù tí ndâ
 'duù jáá kùro Mbíri lá tacó yè? Ndú táánò 'de lá,
 tacó ndú táánò kù pà me ta bà tee njembí ndú
 mítí Mbíri lá, ndú pà a i ta bà bàkà ndâ nètè.
 Ndú táánò tò kò ndú ta díí tí kpokèjì, ³³ á go có tí
 nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri
 máa,
 «Yo kpolo tí yo,
 tacó ye kù te díí náa ndâ 'duù bà tò kò ndú
 tí mítí kpokèjì gbí gbata Zìyónì,
 tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to;
 káa áà bà te nô mí ro 'duù ònò mbe ùnje gítí wó
 gî nó wálá.»

10

¹ Ndâ ná'vindí! I ònò ta có gbí njembí ye, náa
 ye kù 'deke ta tí ye jì Mbíri kpolo ma tacó nó,
 a ònò máa, yí 'ví 'vala ndâ 'dóó 'duù mì ye 'do
 gbí ndâ vò i. ² Ye kù 'dè yúco muu ndú máa, có
 tí Mbíri gbí njembí ndú ngé ndii gî, káa, ndú ò
 dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni kálásè.
³ Ndú gírì'o 'do tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gî;
 ndú gii da a 'dóó ngú kpokèjì mì ndú. Ndú biya
 bà co tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gî. ⁴ Káa
 Bìndi-Mbíri kpónó zi nje có mì Mòze gî, tacó bà
 njaanga ndâ 'duù ònò 'dáá gî mbe kù tee njembí
 ndú mítí wó tí Bìndi-Mbíri nô.

'Válá mì Mbíri a i tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî

⁵ Mòze cu mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù ñìnó mbe kù dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà 'di có mì yí tí Mòze nó, bà 'vala 'do gbí có tí nó. ⁶ Káa có ñìnó náa à 'dè gítí bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri éno máa, «A 'di ká bà da bèngbà mítí rì tacó bà 'dò ya gí bà gí ta Bìndi-Mbíri 'do gbíri gí muu to tí nó? ⁷ Yo delè 'ví koro có máa, «A 'di ká bà ya gí tà to gí bà te Bìndi-Mbíri tí wuù 'do gbí guù ku wó gí sè?» » ⁸ Káa gbí có tí nó máa yè? Gbí có tí nó máa, có mì Mbíri ká dê ta yo, à ká kuu nje mè yo, à delè kuu gbí njembí yo. Có tí nó a có bà tee njembí mítí Bìndi-Mbíri, náa ze kù ma nô. ⁹ Tacó yo má 'dè có ta nje yo máa, Jézù a Mbe tí yo, bìndi yo giì ùnje ta njembí yo máa, Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, Mbíri bà 'vala yo 'do gbí ndâ vò i gí. ¹⁰ Tacó Mbíri kù bàkà 'duù tí jáá 'duù kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí 'duù tí nó mítí Bìndi-Mbíri. Bìndi yí giì 'vala 'duù 'do gbí vò i 'do gbí bà 'dè yúco máa, Jézù a Bìndi-Mbíri.

¹¹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Áá bà te nô mí ro 'duù ñìnó mbe kù tee njembí wó mítí Bìndi-Mbíri nó wálá,» nô. ¹² Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ ña ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá; gbèè Mbíri tí nó tí Mbe tí ndâ Jùdèyà nó, delè káa Mbíri tí Mbe tí ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nô, tí gbèè Mbíri tí nó mbe kù cù 'dê ngo cù wó mítí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù nì «Ákoo» ji yí nô. ¹³ Tacó Mbíri bà 'vala ndâ 'duù tí nó mbe kù 'deke tí ndú ta rẹ wó nó gbaànjé-

gbaànjé 'dáá gî.

¹⁴ Káa ndâ 'duù bà nì «Ákoo» jì Mbíri á ta kpokèjì ngàyi, náa ndú má ùnje gítí wó lá? Ndú delè bà ùnje gítí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa ndú jé má 'di có tí wó lá? Ndú bà 'di có tí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa 'bí 'duù mbe ma có tí wó jì ndú má wálá? ¹⁵ Ndú delè bà ma có tí wó jì ndâ 'duù ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó à má tuu ndú túú-tuu? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Banga tí bà gí ndâ mbe ma Banga-Ngú-Có ngé ndii gî!» nô. ¹⁶ Kpèti ká éno, à me ndâ 'duù 'dáá gî táánò ká ùnje gítí Banga-Ngú-Có lá; tacó Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'vee Mbíri máa, «A 'di ká ùnje gítí có tí nó náa ye ma jì ndú nó, Mbe tí ye?» ¹⁷ À má éno, bà tee njembí 'duù mítí Bindi-Mbíri gí a i 'do tí có tí nó náa yí 'di nô, káa có tí nó náa yí 'di nò gí a i ta bà ma có gítí Bindi-Mbíri.

¹⁸ Káa 'vé mì ye a ñinó máa, ndâ Ìziriyéli táánò 'di có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ma nó lá, wè? Ndú 'di gí! Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Kòcò ndú ya cee muu to tí nó gî.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî 'di ndâ có mì ndú gî.»

¹⁹ 'Bí 'vé mì ye káká'i a ñinó máa, ndâ Ìziriyéli 'di gbí có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ma jì ndú nó gî, wè? Mòze dígísèé a kpédélé 'duù mbe 'visì có gí tàkò có tí nó, éno máa, Mbíri máa,

«Ye bà bàkà yo 'ví tò kiì ta ndâ 'duù ñinó ta ñe ña ndú wálá nô.

Ye bà bàkà ndâ 'duù ñìnó ta gbí có mì ndú wálá
nó 'ví kpolo tàkòcò yo.»

²⁰ Bìndi , Ìzáyà gii 'dè có ta gúku tí wó wálá, máa,
Mbírì máa,

«À 'de ye a ndâ 'duù ñìnó mbe pa bà tí ye lá.
Ye túbà tí ye a i ji ndâ 'duù ñìnó mbe 'vee bà tí
ye lá,» nô.

²¹ Káa yí gii 'dè có gítí ndâ Ìzìrìyélì, máa, Mbírì
máa,
«Ye kù tù 'bì ye 'do tí bà co ɾi, yee tí bà ta ɾi, ji
ndâ tù-ká-kpò-có tí ndâ mbe kù jòò gbí có
ta ye.»

11

Mbírì biya ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyélì lá

¹ Ye kpónó kù 'vee a 'vé, máa, Mbírì 'visì a
kapí wó á gítí ndâ 'duù mì wó tí ndâ Ìzìrìyélì wè?
Gbaànjé lá! 'Dóó ye kuu nó a Ìzìrìyélì, tí 'vii-gù
Àbìráámò. Ye a 'vii kòtí Bènjàminò. ² Mbírì 'visì
kapí wó gítí ndâ 'duù mì wó náa yí cu 'bì wó
mítí ndú á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó nó
lá. Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì
Mbírì gítí bà 'dè kòlòwò mì Èlìjà tí mbe 'dòkò có
mì Mbírì, ji Mbírì gítí ndâ Ìzìrìyélì nó lá? ³ Èlìjà
'dè kòlòwò gítí ndâ Ìzìrìyélì ji Mbírì máa, «Ndú
mii ndâ mbe 'dòkò có mì lo léé gî, sè káa ye ta
kpéétí ye, káa ndú delè kù pèè ta bà zi ye, Mbe
tí ye! Ndú delè uu gbí ku-sòrò bà ci i ji wò 'dáá
gî.»

⁴ Káa Mbírì gii 'visì có ji Èlìjà máa yè? Mbírì
gii 'visì có ji yí máa, «Ye kù kpolo tí ndâ 'duù

7,000 mbe ùlù sù mbírì tí nó ta ọ̀ wó a Bààlì lá nó tacó tí ye.»

⁵ Gbèè ọ̀a i tí nò wúnó bàkà tí gî, làmbu sè gbí ndáá ndâ Ìzìrìyélì gbaànjé-gbaànjé náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú ta nambeè mì wó kuu tí . ⁶ Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ 'duù tí nò ta nambeè mì wó, yí cu 'bì wó mítí ndú me tacó máa ndú bàkà a tó i ji yí nò lá, tacó Mbírì táánò má cu 'bì wó mítí ndú tacó ndâ i ọ̀nó náa ndú bàkà nó, ọ̀ ọ̀a nambeè tí nò bà dù me nambeè lá.

⁷ Nò wàa yè? Nò wàa, ndâ Ìzìrìyélì 'de i tí nó náa ndú táánò kú bàkà nèté tacó nó lá. A ndâ 'duù tí nó mbe me mbè lá, náa Mbírì cu 'bì wó mítí ndú nó ká 'de , káa tù sè ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yoo 'do tí bà 'di é mì Mbírì gî; ⁸ á go có tí náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Mbírì je muu ji ndú lá.

Mbírì yoo ọ̀ ndú 'do tí bà ọ̀ ndâ i gî,

Mbírì de tù ndú 'do tí bà 'di có gî yee gbí ọ̀ tí nó wúnó,» nò.

⁹ Bìndi kòcò Dàvídè tí gbolò gba mì ndâ Ìzìrìyélì gii 'dè có máa,

«Bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí wú náa à lè ji ndú,

bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí bù náa à duu ji ndú,

à 'ví dù tí bàndò bà eendi ndú gítí vò i,

à 'ví dù tí bàndò bà waa có mítí ndú,

¹⁰ ọ̀ ndú 'ví di gî, wàa ndú 'ví ọ̀ i lá,

ndòpí ndú 'ví loko ta du vò i ká dúú bà ya tí .»

¹¹ Ye kpónó kú 'vee 'bí 'vé káká'i, «Ndâ Ìzìrìyélì kpónó 'va nò a tí ndú to ngbé gî, wèè, ndú tò káa

kò ndú sínò?» Gbaànjé lá! Tacó a bà 'va tí ndâ Ìzìrìyélì to nò ká si Mbírì 'ví 'vala ndâ 'duù ònó mbe òò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó 'do gbí ndâ vò i mì ndú, tacó wàa, ndâ Ìzìrìyélì 'ví tò kii ta ndú. ¹² Káa vò i mì ndâ Ìzìrìyélì má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, bìndi bà pasì bà 'di có mì Mbírì mì ndú má si Mbírì 'ví bàkà tó i me gbolò ji ndâ 'duù ònó mbe òò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, òa tó i tí nó náa Mbírì bàkà ji ndâ 'duù nó bà me gbolò go òa yè, náa ndâ Ìzìrìyélì 'dáá má 'di có mì Mbírì delè gî nò!

¹³ Ye kpónó kú 'dè có a i ji yo tí ndâ 'duù tí nó ta òa yo me ndâ Ìzìrìyélì lá nó, tacó Mbírì tuu ye a i ji ndâ 'duù tí nó ta òa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó. Ndi 'dì tí nje ye gítì nèté mì ye wálá, ¹⁴ tacó wàa, ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìrìyélì 'ví tò ta kii ta yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú 'ví 'de ta 'válá. ¹⁵ Tacó bà bè bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ Ìzìrìyélì má gî a i ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí Mbírì ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, bà ùnje bà toko nambeè ta ndú mì Mbírì bà je a òa yè ji ndâ 'duù? Áá bà gî a i ta 'válá ji ndâ ku!

Mbírì bà 'vala ndâ 'duù ònó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó gî

¹⁶ À má ci muu njú kpédélé'i ji Mbírì gî, sè njú tí nó 'dáá gî a ònòndi Mbírì. À má ci ndâ teè mù ji Mbírì gî, sè ndâ nè'bi mù tí nó 'dáá gî a ndâ i mì Mbírì. ¹⁷ Káa à kpónó má waaka ndâ 'bí wú bè 'dè cii gî, bìndi áá gii nanaka yo ndâ 'bí dó bè

ju cii tí nó náa à waaka 'do gbí jìlì nó mí bìndi ndú, ¹⁸ yo 'ví me tí yo máa yo ma á ji ndâ wú bè 'dê cii tí nó náa à waaka ndú gí 'dè nó lá. Káa yo má me tí yo, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, yo kú 'vala me 'do tí 'dóó teè yo lá. ¹⁹ Yo má 'dè có éno máa, «Áá táánò waaka ndú tacó bà ɾò ze mí bìndi ndú,» ²⁰ a yúco; áá táánò waaka ndú 'do gbí ngbútù mì ndú. Káa yo kú ɾò tíyò tí kpoò ká tacó yo kú tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri. À má éno, yo 'ví mòò ɾo yo lá. Yo dù ta gúku Mbíri tí yo. ²¹ Tacó yí táánò lê má waaka ndâ 'dóó bè 'dê cii tí nó gí to gí, yí delè bà si yo wálá. ²² Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbíri a mbe nambeè, yí delè a 'duù ñinó ta 'dì á nje wó wálá; yí ño 'dì ta bà waa có mítí 'duù ñinó mbe 'di có mì wó lá nó lá, káa yí kú bàkà nambeè á ji yo, náa go nambeè ta yí má ká kpòò kuu tí yo nó. Káa go nambeè ta yí má tí yo wálá, yí bà mò yo á 'do tí wó gí. ²³ Káa ndâ Ìzìriyélì má si ngbútù mì ndú mí to gí, Mbíri bà dele ta ndú á gí bàndò mì ndú gí, tacó wotí bà dele ta ndú káká'i gí bàndò mì ndú kuu tí wó. ²⁴ Tacó áá táánò má waaka yo tí ndâ ju cii 'do tí 'dóó ɾèngbó yo gbí jìlì, bìndi áá gii nanaka yo mítí bè 'dê cii tí nó náa à ɾò mí gbí po ñjì nó gí, bà nanaka ndi ndâ nè'bi 'dê cii tí nó náa áá táánò waaka ndú nó mítí 'dóó bàndò mì ndú bà dù a dê có ngé ndii gí.

Mbíri ñò yê ɾo ndâ 'duù 'dáá gí

²⁵ 'Bí có gbí ngàngbùùtù náa ye kpónó bà 'dè ji yo tacó waa yo 'ví si ta tí yo máa yo ma nó lá, a ñinô, ndâ ná'vindi: ndâ Ìzìriyélì bà bàkà ngbútù me ká dúú bà ya tí lá, ndú bà bàkà yee ká tí o tí

nó náa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó má gí 'dáá gí mì Mbírì má kózò gî, ²⁶ bindi Mbírì bà gii 'vala ndâ Ìzìrìyélì 'dáá gî. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Mbe 'vala ndâ 'duù bà gí 'do Ziyónì; yí bà 'vala ndâ 'vii-gù Jákóbè 'do gbí ndâ vò i 'dáá gî.

²⁷ Ñìnò bà dù a o bà njù mbelè mì ye ta ndú, náa ye má 'vala ndú 'do gbí ndâ vò i mì ndú gî,» nô.

²⁸ Ndâ Ìzìrìyélì biya bà 'di Banga-Ngú-Có gî, tacó éno, ndú gí tí ndâ ku'dì tí Mbírì 'do gbí có mì yo. Káa à má gítí có bà cu 'bì Mbírì mítí ndú, ndú kpòò káa ndâ wú-gbì-ré Mbírì ta rẹ̀ mì ndâ ká gù ndú. ²⁹ Tacó Mbírì me mbe kù 'vèè gbí nje 'duù tacó i lá; yí delè má cu 'bì wó mítí 'duù gî, yí káká'i 'visì muu wó 'do tí 'duù tí nò lá. ³⁰ Á má gítí yo tí ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó, yo táánò kpò có mì Mbírì gî, káa Mbírì kpónó kù bàkà nambeè ta yo, tacó ndâ Ìzìrìyélì táánò kpò có mì wó gî.

³¹ Ndâ Ìzìrìyélì delè kpónó kù kpò có mì Mbírì, tacó wàa Mbírì 'ví bàkà ta nambeè jì ndâ yì, á go ñinó náa yí táánò bàkà jì yo ta o tí nó náa yo táánò kpò có mì wó gî nô. ³² Tacó Mbírì zèè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî mí gbí zàa mì kpò-có, tacó wàa yì 'ví bàkà nambeè jì ndú.

À ùlù Mbírì

³³ Ndâ i mì Mbírì me gbolò ngé ndii gî, yí a mbe 'di gbí-o, muu tí wó delè ngé ndii gî! A 'di ká bà ni bà 'dè gbí ndâ có mì wó náa yí ẹ̀re gba ndú gî

nó? A 'di ká bà 'di gbí ndâ kpokèjì mì wó? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó máa,

³⁴ «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbe tí ndoo?

A 'di ká kpo-gbí-tà-tù wó?

³⁵ A 'di jé ká je i-nambeè ji yí,

wàa yí 'ví ko ta mboo i mì 'duù tí nò?»

³⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i 'dáá gî, ndâ i 'dáá gî kù dù 'do gbí có mì wó, ndâ i 'dáá gî delè á tacó tí wó. À ùlù yí kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

12

Yo 'vala ta bà bàkà nèté ji Mbíri

¹ À má éno, ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo yòò tí, yo tí ndâ wu i-cí-ci ji Mbíri, tí ndâ tó i náa Mbíri 'ví lì 'bì wó mí tà ndú, tacó ña gbolò nambeè mì wó náa yí bàkà ji yo nô. Njìno a ña cèe bà bàkà i ji Mbíri náa yo 'ví bàkà . ² Yo bàkà nèté ta có mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, yo si Mbíri 'ví 'visì bà koro có mì yo tí ngú ña bà koro có mbe 'visì cèe ña bà bàkà i mì yo tí ngú bà bàkà i. Tacó wàa, yo 'ví ñò ta có mì Mbíri ni , yo 'ví ñò ta tó i mì wó ni , yo delè 'ví ñò ta i ñìnó mbe 'vii ro 'bá tí cèe i nó ni .

³ A nambeè tí nó náa Mbíri bàkà ji ye nó ká si ye kù 'dè có ji yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koro có máa, yì ma ndii bà gî nó lá. 'Duù 'ví koro có lèè, 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbíri, náa Mbíri je ji yí, ⁴ jé ká go ñìnó náa ndâ bà to tí ndoo me mbè, káa bà to ñìnó ká ta tende ña nèté mì wó nô. ⁵ Káa ndoo, kpétí má me mbè, ndoo a ndâ bà to tí Bìndi-Mbíri, náa à 'deeke 'duù ñìnó mítí ndâ

tende bàndò tí kútí gbèe 'duù. ⁶ Mbírì njèè ndâ i-nambeeè mì wó jì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî tende-tende, 'vii ká ta nambeeè mì wó náa yí bàkà jì ndoo, tacó bà bàkà ta nèté.

À má éno, Mbírì má je jì 'duù a nèté bà ma có mì wó, 'duù tí nò 'ví ma có mì Mbírì 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbírì, náa Mbírì je jì yí; ⁷ yí má je jì wò a bà bàkà nèté ndâ 'duù, wò 'ví bàkà nèté ndâ 'duù; yí má je wò a bà nìbà i jì ndâ 'duù, wò 'ví nìbà i jì ndâ 'duù; ⁸ yí má je jì wò a nèté bà je wotí jì ndâ 'duù, je wotí jì ndâ 'duù; yí má je jì wò a nèté bà je i jì ndâ 'duù, wò 'ví nò nò-ṛo-i gítí bà je i jì ndâ 'duù lá; yí má bàkà wò tí kùṛo ndâ 'duù, tè kùṛo ndú; yí má bàkà wò tí mbe nambeeè, bàkà nambeeè jì ndâ 'duù ta mbá-mbá tí lo.

⁹ Yo 'ví ze tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta yúco. Yo 'ví sogo vò i, wàa yo 'ví zèè i nìno tí tó i nó kácá-kácá. ¹⁰ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ ná'vindí gbí òkò tí ndú, yo delè 'ví dù ta go bà tègàrà tí yo gbí òkò tí yo. ¹¹ Yo 'ví bàkà nèté tí kpoò, yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo bàkà nèté jì Mbe tí ndoo ta mbá-mbá tí yo. ¹² Bà koṛo có mì yo lì mítí Mbírì 'ví si yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo 'ví zèè njembí yo gbí ndâ vò o, yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbírì ta o 'dáá gî. ¹³ Yo 'ví je i-'bì yo tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì nìno tí ndâ mbe yê nô, yo delè 'ví te wifì mítí ndâ mbe 'dó-'do.

¹⁴ Yo 'ví cù 'dê ngo cù yo mítí ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo; yo be ndú lá, yo cù 'dê ngo cù yo mítí ndú. ¹⁵ Ndâ 'duù má ta líkí'o tí ndú, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta ndú; ndú má kù wa gbí, yo

delè 'ví wa gbí ta ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù 'dáá gî 'ví dù á ɾo yo 'vii ká 'vii, yo mba tí yo lá, yo nì kaà ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ i lá nô, yo 'ví bàkà tí yo tí ndâ mbe 'di gbí-o lá. ¹⁷ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, yo koɾo có a i gítí bà bàkà i ñìnó tí cèe i nó kùɾo ndâ 'duù 'dáá gî. ¹⁸ Yo bàkà wotí tacó bà 'vala ta ndâ 'duù 'dáá gî ñìkì maa. ¹⁹ Yo 'ví kèèndè vò i lá, ndâ kómbe ye, yo si a kpo-tàkòcò mì Mbírì ká 'ví kèèndè vò i muu yo; a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Bà kèèndè vò i a i mì ye, ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nô. ²⁰ À má éno, go má tí ndâ ku'di tí yo, yo 'ví je i-zó-zò ji ndú, go ngo má tí ndú, yo 'ví je ngo ji ndú; tacó yo má bàkà éno, ndâ vò i mì ndú náa ndú kù bàkà mítí yo nò bà te nô mí ɾo ndú me gbolò. ²¹ Yo 'ví si vò i 'ví gèè bè wó mí muu yo lá, yo kpò muu vò i ta bà bàkà ndâ tó i.

13

Yo 'di có mì ndâ gba 'bá

¹ Yo 'dáá gî 'ví 'di có mì ndâ gba mbe kù zogo 'bá mì yo. Tacó a Mbírì ká je gba ji 'duù. ² À má éno, mbe kù jòò gbí có ta gba kù jòò nò a gbí có ta gba tí nó náa Mbírì le bèrè ji yí nô, káa ndâ mbe kù jòò gbí có kù pà a bà, bà waa có mì Mbírì mítí ndú. ³ Tacó 'duù ñìnó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó cì gúku tí ndâ gba lá, a ndâ mbe bàkà vò i ká kù cì gúku tí ndâ gba. À má éno, yo co tí jáá kpokèjì, ndâ gba 'ví ùlù ta yo, delè tacó wàa yo 'ví cì ta gúku tí ndú lá. ⁴ Gba a bòò mì Mbírì, náa Mbírì je yí tí mbe kù konì yo, káa yo má bàkà vò i, yo 'ví cì gúku tí wó, tacó Mbírì le bèrè ji yí me

sínò lá; yí a bòò mì Mbírì, mbe kù waa có mítí ndâ mbe kù bàkà vò i á bìn̄di Mbírì. ⁵ À má é̀nò, yo 'ví 'di có mì gba me ká cuki jì gúku bà waa có mì wó mítí yo lá, yo bàkà tacó yo ò̀nò ni gî, máa, ò̀nò a i ò̀nò náa à tí nó ká nò.

⁶ Ò̀nò delè a nderè có tí nó náa yo 'ví gò ta i muu 'bá nó ká nò, tacó ndâ mbe kù bàkà nèté muu 'bá 'dáá gî a ndâ mbe bàkà nèté mì Mbírì, mbe kù bàkà nèté yo. ⁷ À má é̀nò, yo 'ví sì ndâ có mì ndú 'do muu yo 'dáá gî; à má mì ndú muu yo a có bà gò i muu 'bá, yo gò 'do muu yo gî, à máa có bà sì muu ndâ 'dóó i mì yo, yo 'ví sì gî, yo delè 'ví sì ndú tí i ɾo yo, yo delè 'ví tẹ̀gàrà ndú.

Yo zè tí yo gbí ò̀kò tí yo nìkì maa

⁸ Yo 'ví sì i mì 'bí 'duù gbànjé 'ví dù á muu yo lá; à 'ví dù á muu yo káa có bà zè tí yo gbí ò̀kò tí yo nìkì maa, tacó 'duù ò̀nò mbe zè 'bí ka wó nìkì maa nó a mbe 'di có mì Mbírì. ⁹ Ndâ có mì Mbírì máa, «Wò 'ví bàkà bangbaya lá; wò 'ví zì 'duù lá; wò 'ví zingbà i lá; wò 'ví dù ta go i mì ndâ 'bí 'duù lá.» Káa ndâ có tí nó ta ndâ 'bí sè có mì Mbírì 'dáá gî toko gbànjé bàkà a gbèe có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì á go bà zè 'dóó tí lo nìkì mì lo,» nò. ¹⁰ 'Duù mbe zè 'bí ká wó nìkì maa bà bàkà vò i gítí ka wó nó wálá; à má é̀nò, tó bà zè tí a bà 'di ndâ có mì Mbírì 'dáá gî.

¹¹ Yo bàkà é̀nò, tacó yo ò̀nò ni gî máa, o tí nó tí o bà zìya mì ndoo 'do tí ɾì nó kpónó gì gî. Tacó o bà 'vala ndoo kpónó dooko ta ndoo cotí ò̀nò táánò ta kpédélé o bà ùnje mì ndoo gítí Bìn̄di-Mbírì nó gî. ¹² Kùɾo bà too yé dooko gî; à má é̀nò, ndoo mò ndâ i tí nó náa ndoo bàkà gbí 'dí 'di' o nó gí nje

see, wàa ndoo 'ví 'viindi tí ndoo á gítí ndâ nèté gbí ngba'o. ¹³ Ndoos 'viindi ndâ cè ña bà bàkà i mì ndoo, wàa ndoo 'ví dù go ndâ 'duù ñinó mbe kú 'vala gbí ngba ɾi; bà bàkà ndâ i 'vírímó-'virimo gbí 'dí'di'o káká'i wálá; bà sa ta pe káká'i wálá; có gítí ndâ vo-vò ka sili, ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó káká'i wálá; bà gò gó ta bà 'dèèkè mà delè káká'i wálá; bà tò kii káká'i wàlà. ¹⁴ Káa yo 'ví si a Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ká 'ví kpolo tí yo, wàa yo 'ví je mbí yo gítí ndâ vò i ñinó mbe me líkí tí yo nó lá.

14

Waa có mítí ná'vindí lo lá

¹ 'Bí 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì me njí'dí tí wó nó má kuu gbí òkò tí yo, yo 'ví si yí, yo 'viiki gbí nje wó gítí ña bà koɾo có mì wó gítí ndâ ña i-zó-zò lá. ² Tacó a bà tee njembí 'bí 'duù mítí Bìndi-Mbírì ká kú si yí kú zò ña ndâ i 'dáá gî, káa 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bìndi-Mbírì me njí'dí tí wó nó kú zò káa ndâ kpátùyâ. ³ Káa 'duù ñinó mbe kú zò ña ndâ i 'dáá gî nó 'ví cònje gítí 'duù ñinó mbe kú guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó lá, wàa ndâ 'duù ñinó mbe kú guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó 'ví waa có mítí ndâ mbe zò i sàkàmàà nó lá, tacó Mbírì ùnje gítí wó gî. ⁴ Káa wò tà a 'di, wàa wò 'ví waa ta có mítí bòò mì 'bí 'duù? À ká gbí nèté mì mbe tí wó bà ñò máa yí kuu táyò, à delè ká gbí nèté mì wó bà ñò máa yí 'va tí wó to gî. Káa yí bà ɾò táyò gî, tacó wotí bà bàkà yí 'ví ɾò táyò kuu tí Mbe tí ndoo.

⁵ 'Bí 'duù kù kọ̀rọ̀ có máá 'bí ɾi gbaànjé nìkì co tí 'bí ɾi gî, káá 'bí 'duù kù kọ̀rọ̀ có máá ndâ ɾi 'dáá gî 'vii ká 'vii. Káá 'duù 'ví eɾe muu wó ká mí tí 'dóó có mì wó náá à gbí muu wó. ⁶ 'Duù ñìnó mbe kù kpolo tí 'bí ɾi tí kpóló-kpolo ɾi nó, bàkà éno tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo. 'Duù ñìnó delè mbe kù zò i nó, kù zò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, tacó yí kù 'dè nìkì maa ji Mbíɾi tacó i-zó-zò tí nó náá yí kù zò nò. Káá 'duù ñìnó mbe kù guu gbí ndâ i-zó-zò nó, kù bàkà éno tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, yí delè kù 'dè nìkì maa ji Mbíɾi. ⁷ Tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo mbe kù 'vala gítí mɿɿi wó nò wálá, 'bí 'duù gbaànjé delè mbe cì gítí mɿɿi wó nò wálá. ⁸ Ndoó má kù 'vala , ndoo kù 'vala tacó tí Mbe tí ndoo, ndoo má kù cì , ndoo delè kù cì tacó tí Mbe tí ndoo. À má éno, ndoo máá wu ndoo, ndoo a ndâ i mì Mbe tí ndoo, ndoo máá ku ndoo, ndoo delè káá ndâ i mì Mbe tí ndoo. ⁹ Ñìnò a gbí nderè có bà cì Bìndi-Mbíɾi, bìndi yí gù 'vala ndi wó káká'i 'do gbí muu'dú wó nó ká nò, tacó wàa, yì 'ví dù tí Mbe tí ndâ 'duù ñìnó mbe cì gî nó ta ndâ wu 'duù.

¹⁰ À má éno, wò kù waa có mí tí ná'vindí lo tacó yè? Wò kù cónje gítí ná'vindí lo tacó yè? Tacó ndoo 'dáá gî wúnò bà ɾò tíyò kùrọ̀ jàlàmbà bà waa có mì Mbíɾi, ¹¹ tacó à cu mí gbí wàràgà mì Mbíɾi máá, kòcò Mbe tí ndoo máá,

«Ye má kù 'vala ,
 ndâ 'duù 'dáá gî bà kucuku muungbó ndú mí
 kùrọ̀ ye,
 ndâ 'duù gbí ndâ tende ɲa nje có 'dáá gî bà
 ùlù Mbíɾi ta o tí nò.»

12 Ndoò gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî bà yù gbí tí ndoo ji Mbírì.

Dù tí nderè bà bàkà vò i mì 'bí ka lo lá

13 À má éno, ndoo si bà dù kù 'viiki tí ndoo gbí òkò tí ndoo mí to, yo koṛo có rò a i mítí bà bàkà 'bí ña i ñinó mbe ga gbí kò 'bí ná'vindí yo lá, yo delè 'ví dù tí i ñinó mbe kù nè kpokèjì mì wó nó lá. **14** Ye ñò ni ngbárángà'i ta rè mì Mbe tí ndoo Jézù gî, máa, 'bí i-zó-zò tí bètí-i nò wálá, i-zó-zò a bètí-i ká ji 'duù tí nó mbe kù koṛo có máa i-zó-zò tí nò a bètí-i nò. **15** Njembí ná'vindí lo má ñìkì gítí ña i tí nó náa wò kù zò nó lá, wò kù 'vala ta yí me ta njembí bà zè Mbírì lá. Si ña i tí nó náa wò kù zò nó 'ví dù tí i mbe volo 'duù ñinó náa Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí wó nó mí to. **16** À má éno, si ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí i tí nó tí tó i-zó-zò mì lo nó lá. **17** Tacó kpóló-kpolo i mì ndoo tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì me bà zò i lá, kpóló-kpolo i mì ndoo delè me bà njù pe lá; kpóló-kpolo i mì ndoo a bà dù tí ndâ 'duù jáá Kùṛo Mbírì, ta bà dù ta 'dè njembí ndoo, gù je bà te líkí'o mì Bèri-mi-Mbírì mítí ndoo. **18** 'Duù má bàkà nèté ji Bìndi-Mbírì gbí ña kpokèjì tí nò, tàkòcò Mbírì bà peteke gítí wó, ndâ 'duù delè bà si yí tí i.

19 À má éno, ndoo 'ví mòkò a tàkò i ñinó mbe kù si gbí òkò tí ndoo 'ví dù ñìkì maa, gù je i ñinó mbe si ndoo kù je wotí bà konì tí ndoo gbí òkò tí ndoo ji ndoo nò. **20** Yo 'ví volo gbí nèté mì Mbírì tacó i-zó-zò lá. Ndâ i-zó-zò 'dáá gî a ndâ ngbárángà i, káa à lè ji 'duù ñinó mbe zò 'bí ña i mbe si 'bí ka wó 'ví bàkà vò i nò. **21** Yúcó a bà

zò yâ lá, ta bà njù pe, delè ta bà bàkà i ònó mbe kù si 'bí ná'vindir yo 'ví bàkà vò i nó, lá. ²² Káa bà tee njembí yo kpónó míti Mbírì nó 'ví dù tí có kóó gbí òkò tí yo ta Mbírì; káa 'duù ònó mbe nì nikalaká gítí bà bàkà i ònó náa yí ònó ní tí yúcó gí lá nó, a mbe tó pá. ²³ Káa Mbírì kù waa có a i míti 'duù ònó mbe zò i ta njembí wó sósò'ò ònó, tacó ònó 'duù tí ònó kù bàkà i me ta bà tee njembí wó míti Mbírì lá, káa i ònó náa 'duù bàkà me ta bà tee njembí wó míti Mbírì lá nó, a vò i.

15

Peteke tàkòcò ndâ 'bí ka lo, peteke me ká tàkòcò lo ta kpéetí lo lá

¹ Ndoò tí ndâ 'duù ònó ta wotí bà tee njembí míti Bìndi-Mbírì kuu tí ndoo nó 'ví konì ndâ 'duù ònó ta wotí bà tee njembí ndú míti Bìndi-Mbírì me njí'dí tí ndú nó tà bà te ndâ du ká'i ònó ndú. Ndoò 'ví bàkà me káa i ònó mbe kù peteke tàkòcò ndoo nó cuki lá. ² Ndoò kùtáá 'dáá gí bà bàkà i ònó mbe kù peteke tàkòcò ndâ 'bí ka ndoo, ta bà konì ndú gítí bà 'de wotí gítí bà tee njembí ndú míti Bìndi-Mbírì. ³ Tacó Bìndi-Mbírì táánò kòrò có me ká gítí 'dóó mǐrì wó cuki lá; á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndâ 'duù tí ònó mbe kù go yo ònó kù go a ye,» ònó. ⁴ Káa ndâ có tí nó 'dáá gí náa à cu táánò sàà mí gbí wáràgà mì Mbírì nó, a i tacó bà je muu jì ndoo; tacó wàa, wáràgà mì Mbírì 'ví je bà zèè njembí, ta wotí bà kòrò có lè míti Mbírì jì ndoo. ⁵ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe kù je bà zèè njembí, delè tí mbe kù je wotí jì ndâ 'duù, máa,

yí 'ví si yo 'ví 'vala ta gbí òkò tí yo nìkì maa go có mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ tacó wàa, có gbí muu yo 'dáá gî 'ví dù ká gbaànjé, wàa yo 'ví ùlù Mbírì tí nó tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó ta kòcò yo toko gbaànjé.

Banga-Ngú-Có tacó tí ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nô

⁷ Yo te wírì mítí yo gbí òkò tí yo, go bà te wírì mì Bìndi-Mbírì mítí yo, tacó bà ùlù Mbírì. ⁸ Tacó ye kù 'dè có jì yo máa, Bìndi-Mbírì táánò gí tí bòò mì ndâ 'duù mì ndâ Ìzìrìyélì ñìnó mbe ya gí gbí gázâ gí nó, tacó bà túbà yúcó mì Mbírì, tacó bà túbà máa, cí tí nó náa Mbírì táánò cí ta ndâ ká gù ndâ Ìzìrìyélì nó a yúcó. ⁹ Yí gí delè tacó wàa ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá nó 'ví ùlù Mbírì gítí nambeè mì wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«À má éno, ye bà ùlù rẹ lo tí Mbírì mí gbí òkò tí ndâ 'duù

ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyélì lá;
ye bà be rẹ lo gbí cè,» nô.

¹⁰ À gii cu 'bí káká'i máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñìnó ta ña yo me ndâ Ìzìrìyélì lá nó
'dáá gî 'ví dùlù tí yo toko ta ndâ 'duù mì wó.»

¹¹ À gii cu 'bí máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñìnó náa ña yo me ndâ Ìzìrìyélì lá nó
'dáá gî 'ví ùlù Mbírì;

wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví ùlù yí.»

¹² Káa kòcò Ìzáyà máa,

«'Viì-gù Jèsi kèjì,
 yí bà gí tí gba mbe zogo ndâ 'duù
 ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nò,
 ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá
 nó
 'ví koṛo có lli a i mítí wó.»

¹³ Ye kù 'deke tí ye máa, Mbíṛì tí nó náa yo kù koṛo có lli mítí wó nó, 'ví je líkí'o ji yo túkà'i, yí delè 'ví je 'dê njembí ji yo 'do gbí có bà ùnje mì yo, tacó wàa, wotí mì Bèri-mì-Mbíṛì 'ví si yo 'ví koṛo có lli mítí Mbíṛì.

Nderè bà cu wáràgà tí nó mì Páwòlò ta gúku tí wó wálá

¹⁴ Ye ñò ni ngbárángà'i gí, ndâ ná'vindí, máa, yo a ndâ tó 'duù ngé ndii gí, yo delè a ndâ 'duù ta muu tí yo me gbolò, ta wotí bà ñìbà i gbí òkò tí yo kuu tí yo. ¹⁵ Káa ye kù cu wáràgà tí nó ji yo ta gúku tí ye wálá, tacó bà 'va mbí yo gítí ndâ 'bí i, tacó nambeè tí nó náa Mbíṛì bàkà ji ye, ¹⁶ ta bà bàkà ye tí mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù, tí bu-Mbíṛì mbe kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíṛì ji ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá nó, tacó wàa, Mbíṛì 'ví lli ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá, náa Bèri-mì-Mbíṛì bàkà tí ngbárángà'i gí nò.

¹⁷ Ye kù mòò ɾo ye gbí nèté mì ye náa ye kù bàkà tacó tí Mbíṛì nó ta ɾè mì Bìndi-Mbíṛì tí Jézù.

¹⁸ Tacó ye bà yaka 'bì ye yee gbí 've ta bà 'dè 'bí tende có wálá, ye bà 'dè có ká gítí bà bàkà ye mì Bìndi-Mbíṛì tí mbe bàkà ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ Ìzìrìyèlì lá, mbe 'di có mì Mbíṛì lá nó, tí ndâ mbe 'di có mì Mbíṛì, ta nje ye, delè ta cè

bà bàkà i mì ye, ¹⁹ ta ndâ wotí mì ndâ kpo-kpò i-seṛè náa ye bàkà ndú, ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri. Tacó éno, ye ma Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri ta kábà 'do Jèrùzàlémè di gbí ndâ to Ìlirikù. ²⁰ À gbí njembí ye ta o 'dáá gî a go bà ma Banga-Ngú-Có gbí ndâ to ñinó náa ndâ 'duù kà jé 'di ṛè Bindi-Mbíri gî nó lá, tacó wàa ye 'ví bì 'bá mí pí tà 'bá ñinó náa 'bí 'duù sè sàà kùro gî nó lá, ²¹ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ndâ 'duù tí nó náa à jé 'dé có tí wó ji ndú lá nó bà ñò yí.

Káa ndâ 'duù tí nó jé mbe 'di có tí wó lá nó bà 'di gbí có mì wó» nô.

Có bà co wiṛi ya gí Rómà kuu gbí muu Páwòlò

²² Ñinò a i tí nó mbe kù tii ye cóó-cóó 'do tí bà ya gí mì yo kà nô. ²³ Káa nèté mì ye gbí ndâ to tí nó kàá nó lê kpónó wálá, ye lê bàkà có bà ya gí mì yo kà ta mbè ndoò, ²⁴ káa ye kpónó kù koṛo có bà có mì yo Rómà kà ta o bà ya ye gí Ìsìpàniyà, ye má zò i-wiṛi mì yo gàà gî, yo 'ví koni ye muu nó mì ye gí kùro kà. ²⁵ Káa ye kpónó kù ya a i gí Jèrùzàlémè ta ndâ i-bà-koni-tí ji ndâ 'duù mì Mbíri kà má kózò gi. ²⁶ Tacó a ndâ mbe kù kili ta ṛè mì Bindi-Mbíri gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyà ká tuu ye ta ndâ i-nambeè náa ndú kili 'do gbí 'dóó nambeè mì ndú, máa, ye ya tí ji ndâ mbe yê gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. ²⁷ Ndú bàkà éno ta pétékè tàkòcò ndú, káa à má ta bà 'dè ta yúco, i mì ndâ Ìzìriyéli kuu muu ndú. Tacó ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Ìzìriyéli lá nó kpónó má kù gbo gbí

ndâ i-nambeeè mì Mbírì ta ndâ Ìzìrìyèlì, kózò tí ndú delè bà konì ndâ Ìzìrìyèlì ta ndâ i muu to tí nò. ²⁸ Ye má ya ta i tí nó náa à tuu ta ye nó ji ndâ mbe gî, ye bà ya gí Ìsìpánìyà có mì yo kà; ²⁹ káa ye ò ni gî máa, ta o tí nó náa ye bà yee mì yo kà nó, ye bà yee ji yo ta ndâ tó i me gbolò 'do mì Bìndi-Mbírì.

³⁰ Ye kù 'deke tí ye ji yo, ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta rẹ̀ mì Bèrì-mì-Mbírì tí mbe zè yo nìkì ma, ndâ ná'vìndí máa ndoo 'deke tí ndoo tí kpoò ji Mbírì, tacó wàa, yí 'ví konì ye gbí nètè mì ye. ³¹ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ye, máa, yí 'ví si ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá 'bá mì ndâ Ìzìrìyèlì 'ví dooko gítí ye ta vò i lá, delè tacó wàa, ndâ 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè 'ví ù ta nje gítí ndâ nètè mì ye. ³² Bìndi ye 'ví ya gí mì yo ká ta pètèkè tàkòcò ye gí bà tè wó ye mí mì yo kà, náa Mbírì má je nó ji ye gí nò. ³³ Mbírì tí mbe 'dè njembí 'ví dù ta yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò.

16

Páwòlò 'vee ndâ 'duù Rómà

¹ Ye kù ùlù námì ndoo tí Fòyèbè ji yo; yí a mbe konì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kèngèréyè. ² Yo te wìrì mítí wó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo go bà te wìrì mítí ndâ 'duù mì Mbírì. Yo konì yí ta ndâ 'bí ña i ñinó mbe nìkì tí wó, tacó yí konì ndâ 'duù me mbè, à kpètí káa 'dóó ye nó, yí delè konì ye gî.

³ Ye 'vee ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà, tí ndâ ka ye mbe bàkà nètè mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁴ ndú

táánò pà ku gítí ndú ta ɾè ye; ze ta ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri nó 'dáá gí, 'dè ñìkì maa ji ndú. ⁵ Ye 'vee ndâ mbe kú kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri á mí 'bá mì ndâ Pìrìsílà ta Àkùyílà.

Ye 'vee tó 'duù mì ye Èpàyìnetù tí kpédélé 'duù mbe gí tí 'duù mì Bìndi-Mbíri gbí to Ásiyà.

⁶ Ye 'vee Màriyà tí mbe kú bàkà nèté tí kpoò gbí òkò tí yo.

⁷ Ye 'vee ndâ Àndòròníkò ta Jóniyà tí ndâ nambe ye ndâ Jùdéyà, delè tí ndâ ka ye náa ze táánò ta ndú gbí zàà; ndú a ndâ 'duù ñinó náa ndâ 'duù ñò ndú ni ngbàrángà'i gbí òkò tí ndâ mbe kú mì Bìndi-Mbíri gí; a ndú delè ká gí tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbíri á kùɾo ji ye.

⁸ Ye 'vee Àmbìliyátù tí tó 'duù mì ye ta ɾè mì Bìndi-Mbíri. ⁹ Ye 'vee Ùrùbánò tí ka ndoo mbe kú bàkà nèté ta ɾè mì Bìndi-Mbíri. Ye delè 'vee tó 'duù mì ye Ìsitákì.

¹⁰ Ye 'vee Àpélè tí mbe kú bàkà nèté mì Bìndi-Mbíri ta njembí wó gbaànjé gé ma.

Ye 'vee ndâ 'duù 'bá mì Àrìsitòbúlù gé ma.

¹¹ Ye 'vee Èròdiyónà tí nambe ye. Ye 'vee ndâ Nàrikìsù, ta nawù wó, ta ndâ 'viì mì ndú, ta ɾè mì Bìndi-Mbíri.

¹² Ye 'vee ndâ niì tí nó ta ɾè ndú a ndâ Tìrifósà ta Tìrifénà tí ndâ mbe kú bàkà nèté ta ɾè mì Mbe tí ndoo nô. Ye delè giì 'vee tó 'duù mì ye tí niì tí nó tí Pèrìsì tí mbe bàkà nèté tí kpoò ta ɾè mì Mbe tí ndoo nô.

13 Ye 'vee Rúfò tí gbolò mbe nèté mì Mbe tí ndoo. Ye delè 'vee nawu Rúfò tí mbe tègàrà ye ká go 'dóó 'vii mì wó.

14 Ye 'vee ndâ Àsìngìrítù, ta Fèlègónì, ta Èrémésì, ta Pàtòróbà, ta Èrémà, ta ndâ ná'vindí ñinó mbe kù dù ta ndú kà.

15 Ye 'vee ndâ Filòlógu, ta Júliyà, ta ndâ Nèrèwù, ta nàmì wó, ta Òlím̀bà, ta ndâ mbe kù kili ta r̀e mì Bìndi-Mbírì á mì ndú kà.

16 Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí t̀u yo go i mì ndâ ná'vindí.

Ndâ mbe kù kili ta r̀e mì Bìndi-Mbírì mì ze kàá 'vee yo.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì ndâ 'duù Rómà

17 Ye kù 'deke tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpolo ̀ro yo mítí ndâ mbe kù njèè gbí òkò tí yo ta bà ñònòkò muu yo 'do tí yúcó tí nó náa à ñibà jì yo nó g̀i, yo mò tí yo 'do tí ndú g̀i. 18 Tacó ndâ mbe bàkà ña i tí nò kù bàkà me nèté mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá, ndú kù bàkà káa 'dóó ndâ i mì ndú mbe ñikì tí ndú; ndú kù eendi ndâ 'duù ñinó ta muu ndú me ñjì'dí nó ta banga nje, ta bà tòro bàà mítí có. 19 Káa ndâ 'duù 'dáá g̀i 'di tàwo bà zèè Banga-Ngú-Có mì yo ta njembí yo gbàanjé g̀i. Tacó éno, tàkòcò ye peteke gítí yo ngé ndii g̀i. Có gbí njembí ye éno máa, muu yo 'ví dù ta o 'dáá g̀i ká gítí i ñinó dú nò, wàa có mì yo 'ví dù ta vò i wálá. 20 Mbírì tí mbe 'dè njembí bà si yo 'ví 'dò Gba-wàtà mí to ta kò yo. Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí yo.

²¹ Tìmàtèyò tí ka ye mbe nèté 'vee yo ngé ma. Ndâ Lúciyò, ta Jàsónì, gii je Sòsìpàtèrè, tí ndâ nambe ye, delè 'vee yo ngé ndii gî.

²² Ye tí Tèrètíyò, tí mbe kû cu wáràgà tí nó tacó tí Páwòlò, kû 'vee yo ta ɾè mì Mbe tí ndoo.

²³ Gáyù tí 'duù tí nó náa ye kpónó kû dù a i 'bá mì wó nó, delè náa ndâ mbe kû kili ta ɾè mì Bìndi-Mbíri kû kili mí 'bá mì wó nó, 'vee yo ngé ma.

Èrásitù tí mbe kû kpolo tí ndâ i-mírì gbí gbata, ta ná'vindí ndoo Kùwàritò 'vee yo. (²⁴ Ye kû 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri 'ví cù 'dè ngo cù wó á mítí yo 'dáá gî. Go-i-tí-nò)

Páwòlò ùlù Mbíri ta bà 'deke tí wó

²⁵ À ùlù Mbíri! Wotí bà je wotí bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoð ji yo go Banga-Ngú-Có mì ye náa ye kû ma tí có gítí Jézù tí Bìndi-Mbíri nó, kuu tí wó. Có tí nò gbí ndâ ká o táánò sàà a có kóó. ²⁶ Káa à kpónó 'dè gbí á gí sè gî. A ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ká cu có tí nò mí gbí ndâ wáràgà mì ndú, náa à kpónó kû ma ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, a go có mì Mbíri tí nó mbe kû 'vala ká dúú bà ya tí nô. Tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gî 'ví tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri, ndú delè 'ví 'di ta có mì wó. ²⁷ À ùlù Mbíri tí gbèe mbe 'di gbí-o dúú bà ya tí ta ɾè mì Jézù tí Bìndi-Mbíri. Go-i-tí-nò.

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
New Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndogo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa